

N:o 102.

Af herr A. E. Petersson i Hamra, om tull å kemiskt-tekniska fabrikat.

Den industri, som i större eller mindre mån är för sin utveckling beroende af den tekniska kemiens bestånd, fördelar sig i flerfaldiga grenar, alla af särdeles stor betydelse i våra dagar för landets hela ekonomi. Idkare af jordbruk, bergshandtering eller fabrikksslöjd äro, hvar på sitt sätt, numera ej blott angelägna att stödja sin verksamhet på vetenskapliga grunder, utan derjemte hänvisade till kemiskt-tekniska erfarenhetsrön för betryggande af bättre resultat för sin yrkesdrift. Det kan således ej här behöfva utförligare framhållas, af huru stor vigt det är i våra dagar, att äfven tekniskt-kemisk industri i och för sig, såvidt sådant är på tullagstiftningens beskaffenhet beroende, får ett välbehöfligt stöd gent emot den främmande konkurrens, hvilken på detta såsom så många andra arbetsfält hittills allt för mycket undertrycker inhemsk företagsamhet.

För åstadkommande af ändamålsenliga ändringar i gällande tullagstiftning, med det uyss angifna syftet, har ett flertal af framstående vetenskapsidkare och praktiskt förfarne män gemensamt utarbetat ett omfattande förslag, som härmed framlägges.

En del kemiska industrigrenar hafva visserligen antingen helt och hållet eller delvis ej här medtagits af det skäl, att de direkt eller indirekt beröras af franska handelstraktaten; men den hjälp landets kemiska industri skulle röna af de i motionen föreslagna ändringarne i tulltaxan vore dock högst väsentlig. De föreslagna tullsatserna hafva dessutom sökt väljas så, att de s. k. tillämpningsindustrierna, de må beröras af nyssnämnde traktat eller ej, icke skola lida något men.

Jag tillåter mig vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville besluta, med anledning af här framlagda förslag, deraf framgående ändringar i gällande tull-taxa.

Stockholm den 28 januari 1888.

A. E. Petersson.

1.

Alun och svafvelsyrad lerjord.

Till följd af förbättrade arbetsmetoder har priset i utlandet på alun under de senaste 15 åren kunnat nedsättas från 28 kronor per 100 kilogram till 11 kronor 75 öre år 1885. Större delen af de gamla svenska alun-verken, hvilka af bituminös skiffer tillverkade alun såväl för landets behof som ock för export, hafva äfven till följd af detta prisfall måst nedläggas, och numera återstå endast ett mindre alunbruk på Öland och ett vid Andrarum uti Skåne, hvilket senare uteslutande bedrifves för bibehållande af afverkningsrätten till dertill hörande kronoskogar.

Båda dessa bruk lära emellertid endast tillverka tillsammans 150,000 à 200,000 kilogram årligen.

Under femårsperioden 1875—1879 infördes årligen i medeltal 574,957 kilogram och under femårsperioden 1880—1884 årligen i medeltal 568,139 kilogram och år 1885 584,663 samt år 1886 691,577 kilogram. Under dessa förhållanden anlade skånska superfosfatbolaget år 1885 en fabrik för tillverkning af alun och af svafvelsyrad lerjord, hvilken senare ej förut tillverkats i Sverige. Då superfosfattillverkningen gått med förlust, och användning ej fans för den svafvelsyra, som af bolaget kunde tillverkas, beslöt bolaget sig för denna anläggning, hvaraf ett godt resultat kunde med dåvarande alunpris väntas, då rik tillgång på råmaterial fans i Skånes goda

leror, och nya förbättrade arbetsmetoder genast vid tillverkningens början kunde tillämpas.

Fabriken kan ock tillverka tillräckligt af lerjordspreparat för landets behof. Knappast hade emellertid den nya fabriken utbudit sina fabrikat, förrän engelsmännen nedsatte priset på alun från 11 kronor 75 öre till 9 kronor 20 öre pr 100 kilogram och från 9 kronor 30 öre till 6 kronor pr 100 kilogram svafvelsyrad lerjord.

I trots af att den nya fabriken hållit samma ruinerande pris och oaktadt dess produkter äro af en kvalitet, som är öfverlägsen den engelska, importeras dock fortfarande ansenliga mängder alun och svafvelsyrad lerjord.

Prisnedsättningen gäller endast det svenska handelsområdet, d. v. s. Skandinavien — i världsmarknaden gäller fortfarande det gamla priset.

Råvarorna hafva nemligen under denna tid ej sjunkit i pris, och billigare tillverkningsmetoder hafva ej sedan fabriken anläggning uppfunnits. I Tyskland, med dess öfver 20 fabriker för tillverkning af alun och svafvelsyrad lerjord, följde England före 1879 samma taktik som nu hos oss. Derför måste, oaktadt Tyskland sjelf producerar det för alunfabrikationen nödvändiga kalisaltet, som Sverige måste köpa, påläggas en tull för dessa varor af 3 mark pr 100 kilogram, på det att icke denna fabrikation skulle duka under. Då det industrielt mäktiga Tyskland behöfver denna tull, är det påtagligt att vi i Sverige ej kunna undvara skydd af samma natur. Att ett sådant skydd, som skulle tillförsäkra de svenska fabrikerna den svenska marknaden, icke torde komma att höja priset öfver det, som gälde under loppet af förra hälften af 1880-talet eller det ännu i världsmarknaden, utom Skandinavien, gällande, torde kunna antagas deraf, att priset i Tyskland, der tullen är 2 kronor 70 öre pr 100 kilogram, ej undergått någon höjning, sedan tullen tillkom. Den inhemska konkurrensen skulle nog i Sverige såväl som i Tyskland och annorstädes hålla priset inom den rimliga förtjenstens område.

Svafvelsyrad lerjord, som enligt numera använda metoder delvis är råmaterial för alun, förtullas enligt generaltullstyrelsens resolution såsom »kemiskt-tekniskt preparat» med 5 procent af värdet, d. v. s. med 30—35 öre pr 100 kilogram*), under det alun är tullfri.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, tillåta vi oss föreslå en tullsats för svafvelsyrad lerjord och s. k. aluncake af 2 öre pr kilogram och för alun af $2\frac{1}{2}$ öre pr kilogram, och torde vi ännu en gång få framhålla vår åsigt, att denna tullsats ej kan blifva särdeles betungande för de fabrikationer, hvaruti dessa lerjordspreparat användas, då priset nog, såsom ofvan

*) Oaktadt denna resolution har svafvelsyrad lerjord uti Norrköping intagits tullfritt, under det att den uti Göteborg dragit tull.

nämnts, genom inhemsk konkurrens kommer att hållas nere till skäligt belopp och i alla händelser ej gerna kan blifva högre än det som gälde före den ofvannämnda svenska fabriksens inrättande, eller 11 kronor 75 öre, som ungefärligen motsvarar det nu gällande 9 kronor 20 öre med tillägg af föreslagen tullsats 2 kronor 50 öre.

II.

Ammoniak-salter.

Nästan alla qväfvehaltiga organiska ämnen lemna vid torr distillation ammoniak och ammoniakföreningar; men den enda väsentliga källan, hvarifrån ammoniak erhålles uti stort och till billigt pris, är vid torr distillation af stenkol, vare sig denna sker för gastillverkning, vid framställning af kokes ur stenkol, eller vid masugnsdrift, då stenkol användes till bränsle. Vid alla större gasverk tillvaratagas de ammoniakhaltiga gaserna uti gasvattnet, och synes detta nu äfven kunna ske vid mindre gasverk, då man lyckats konstruera praktiska apparater för tillverkning af svafvelsyrad ammoniak ur gasvatten af så små dimensioner, att endast en kubikmeter gasvatten användes för den dagliga tillverkningen, och det nödiga bränslet utgöres endast af 50 kilogram kokesaffall.

Äfven i vårt land tillvaratages gasvattnet vid de större gasverken och bindes ammoniak vid svafvelsyran i form af svafvelsyrad ammoniak, och torde så småningom äfven de mindre gasverken uppställa härför nödiga apparater. Emellertid, då vårt land eger en ringa industri och vi till följd deraf ega endast få, något betydligare städer, är tillgången på ammoniakvatten och möjligheten att deraf bereda svafvelsyrad ammoniak så ringa, att landets behof deraf ej på långt när kan tillfredsställas. Uti England deremot erhålles ammoniakgasen som biprodukt uti riklig mängd, ej allenast vid gasverken utan äfven vid de masugnar, som använda stenkol, och då engelsmännen uti stor skala börjat tillvarataga de ammoniakhaltiga gaserna äfven från masugnarne, bör tillgången på den deraf beredda svafvelsyrade ammoniak blifva riklig, hvilket jemte andra orsaker bidragit att nedsätta priset på svafvelsyrad ammoniak under några få år till endast hälften af dess förra notering. Svafvelsyrad ammoniak noterades nemligen för några år sedan pund sterl. 22 och deröfver, men kan nu köpas till pund sterl. 10,¹⁰ pr ton. Genom tvättning af den ammoniakhaltiga gasen, innan densamma införes uti svafvelsyra, kan en nästan ren svafvelsyrad ammoniak framställas till ungefärligen samma pris som en orenare.

Af ofvanstående framgår, att svafvelsyrad ammoniak utgör den form, under hvilken ammoniak billigast och i största mängd bringas uti marknaden. Den utgör ock det råämne, hvaraf såväl kaustik ammoniak som öfriga ammoniakpreparat beredas. Då vidare svafvelsyrad ammoniak ej kan tillverkas inom landet uti erforderlig mängd, enär den äfven direkt användes uti stora qvantiter såsom artificiellt gödningsämne och dessutom är behöflig vid tillverkning af soda efter ammoniak-soda-metoden, bör svafvelsyrad ammoniak vara tullfri.

Af svafvelsyrad ammoniak såsom råämne framställas uti större mängder salmiak, kolsyrad ammoniak (hjørthornsalt), salpetersyrad ammoniak och kaustik ammoniak. Dessa användas uti ej obetydlig mängd inom landet. Vi kunna dock endast uppgifva importkvantiteten för salmiak, då de öfriga inkomsekvent tullbehandlas som kemiskt-tekniska preparat. Af salmiak infördes år 1884 45,313 kilogram och år 1885 38,481 samt 1886 39,782 kilogram.

Då dessa ammoniaksalter kunna tillverkas inom landet, men för deras framställning i allmänhet fordras temligen dyrbara apparater, föreslås en tullsats, motsvarande omkring 10 procent af de olika salternas värde, eller 7 öre per kilogram för salmiak, 7 öre per kilogram för kolsyrad ammoniak, 12 öre per kilogram för salpetersyrad ammoniak och 6 öre per kilogram för kaustik ammoniak och, då denna senare införes på damejeaner eller fat, att tullsatsen beräknas inklusive emballaget.

Intet af dessa preparat användes i så stor mängd uti någon af våra tillämpnings-industrier, att dessa kunna kämbart påverkas af tullsatserna, och torde dessutom tillkomsten af en inhemsk fabrikation nog nedbringa prisen på dessa varor under nu gällande oaktadt tullsatserna, som sålunda endast skola tjena att tillförsäkra den svenska fabrikationen den inhemska marknaden.

III.

Barium- och strontium-föreningar.

Råvarorna för dessa föreningar äro mineralierna tungspat och witherit för bariumföreningarne samt celestin och strontianit för strontiumföreningarne. Ingentdera af dessa finnes i sådana mängder i vårt land, att det kan löna sig att bearbeta fyndigheterna, hvarför de böra vara tullfria, då de ej införas i maldt tillstånd.

Enligt vår nuvarande tulltaxa äro dessa råämnen tullfria med undantag af mald tungspat, hvilken tullbehandlas såsom blyhvitt, d. v. s. med 5 öre pr kilogram, af det skälet att, enligt hvad i 1882 års tullkomités be-

tänkande, II, sid. 93 delgifves, mald tungspat »mycket begagnas till förfalskning af eller uppblandning med blyhvitt och zinkhvitt». Detta är dock icke med verkliga förhållandet öfverensstämmande, utan är det fäld tungspat (svafvelsyrad baryt) eller fäld kolsyrad baryt, som dertill användes. Fäld svafvelsyrad baryt, s. k. »permanent hvitt» eller »blanc fixe», som är en stor handelsvara, användes äfven i pappersindustrien för att öka papperets vikt och hvithet och är jemte klorbarium den förnämsta af alla barytföreningar.

Fäld kolsyrad och svafvelsyrad baryt anse vi böra hafva samma tull, som nu förefinnes å malen tungspat, d. v. s. 5 öre pr kilogram. Samma tullsats bör äfven gälla för fäld svafvelsyrad och kolsyrad strontian, hvilka kunna användas för samma ändamål som motsvarande barytföreningar.

Enär för framställning af alla barium- och strontiumföreningar erfordras både syror och alkalier, å hvilka tull nu delvis blifvit föreslagen, samt mycket arbete på deras framställning måste nedläggas, föreslås följande tullsats, på det att tillverkningen af dessa preparat måtte ske inom landet, hvarvid må anmärkas, att ingen tillämpningsindustri kommer att lida af de föreslagna tullsatserna, nemligen:

Svafvelsyrad eller kolsyrad baryt och strontian, naturlig (tungspat, witherit, cœlestin, strontianit):

omald: tullfri,

mald: 5 öre pr kilogram.

Svafvelsyrad eller kolsyrad baryt eller strontian, fäld (blanc fixe, permanent hvitt): 5 öre pr kilogram.

Klorbarium 3 öre pr kilogram.

IV.

Klorsyrade salter.

Af klorsyradt kali, som har sin förnämsta användning inom fabrikationen af säkerhetständstickor, importerades 1875—1879 i medeltal årligen 258,030 kilogram, 1880—1884 i medeltal årligen 509,948 kilogram, år 1885 608,343 kilogram och 1886 733,404 kilogram. Det vore för vår tändsticksindustri af vikt, att denna stora importartikel tillverkades hemma, och därför föreslås en tull å klorsyradt kali och natron af 15 öre pr kilogram. Men för att ej tändsticksfabrikationen må lida men häraf föreslås också, att en restitution af exporterade säkerhetständstickor af 0,75 öre pr 100 askar beviljas. Med detta belopp fördyras nemligen tillverkningen, om man antager att det klorsyrade kalit fördyras med den föreslagna tullsatsens hela belopp.

V.

Citronsyra och citronsyrade salter.

Citronsyra framställes af citronsaft, som erhålles vid pressning af citroner, men då dessa äro belagda med en temligen hög tull, hvaremot citronsyran endast är belagd med en tull af 5 procent af värdet, har någon tillverkning af citronsyra inom landet ej kunnat uppstå. För att möjliggöra en sådan tillverkning föreslå vi en tull af 20 procent af värdet.

VI.

Fosfor.

Under femårsperioden 1875—1879 infördes uti medeltal årligen 27,552 kilogram fosfor och under femårsperioden 1880—1884 årligen 60,269 kilogram, år 1884 ensamt 65,623, år 1885 59,104 och 1886 71,662 kilogram.

Enligt priskurant af herrar Grischotti & C:o Glasgow, af den 29 oktober 1886, noterades fosfor uti bitar eller stänger i medeltal till 4 kronor 12 öre per kilogram och den amorfa fosfor till 6 kronor 22 öre pr kilogram.

Antaga vi att importen af fosfor 1884 utgjordes till hälften af vanlig fosfor och till hälften af amorf fosfor, erhålles ett importvärde för sagda år af 339,271 kronor eller i det närmaste lika med det uti kommerskollegii berättelse uppgifna värdet.

Superfosfat är det mest passande råämne för framställning af fosfor, och då enligt nu gällande pris å detta råämne den fosfor, som genom distillation derur erhålles, om råämnets pris endast tages i betraktande, kostar 2 kronor per kilogram och, som ofvan nämndt, den färdiga fosfors pris är 4 à 6 kronor per kilogram, så inses lätt, att uti Sverige en lönande fabrikation af fosfor kan åstadkommas.

Att en sådan tillverkning derjemte ingalunda blefve obetydlig framgår deraf, att för framställning af 65,000 kilogram fosfor åtgå 1,100,000 kilogram 21-procent superfosfat eller nära 2,000,000 kilogram 12-procent superfosfat.

Det oaktadt blefve fabrikationen, i förhållande till de stora fabriker uti England (Albright & Wilson) med en tillverkning 1880 af omkring 1,750,000 kilogram och uti Frankrike (Caignet frères) med en tillverkning 1880 af omkring 1,500,000 kilogram fosfor, obetydlig och skulle säkerligen redan uti sin uppkomst förqväfvas af dessa fabriker, som anse sig hafva monopol på att förse hela världen med dess behof af fosfor.

Så måste den vid Kasman i Böhmen år 1847 anlagda fosfor-fabriken (den enda uti Österrike) upphöra 1868, då fosfor endast drager en införsels-tull till Österrike af 15 öre pr kilogram.

Samma öde drabbade de ryska fabrikerna, ända tills ryska regeringen åsatte en tullsats af 1 krona 88 öre pr kilogram, hvilken verkade nästan som införselsförbud. Under sådana omständigheter kan ingen med förhållandena förtrogen våga nedlägga penningar uti ett sådant företag, då detta kan ruineras hvilken dag som helst af de stora utländska fabrikerna, om ej en kraftig skyddstull träder emellan.

Såsom en passande tullsats föreslås 1 krona pr kilogram, motsvarande omkring 25 procent af den hvita fosfors värde och 20 procent af den amorfa fosfors gällande marknadspris.

Då åtskilliga finnas, som anse att åsatta tullar alltid fördyra ett fabrikat med tullsatsens hela belopp, och då tillverkning af säkerhetständstickor utgör en för landet viktig exportartikel, så torde här böra lemnas en utredning, huru mycket säkerhetständstickorna under denna förutsättning skulle fördyras. Förhöjningen skulle utgöra genom den nu föreslagna tullen å amorf fosfor $\frac{46}{100}$ öre pr 100 askar säkerhetständstickor samt genom för klorhydrat kali föreslagna tullsatsen $\frac{78}{100}$ öre pr 100 askar. Ett motsvarande belopp borde då vid export af tändsticksfabrikernas tillverkningar lemnas i form af restitution.

Men på grund af den erfarenhet fabrikanterna af säkerhetständstickor vunnit i fråga om artikeln fosforsyra, hvilken nyligen blifvit föremål för inhemsk tillverkning och genom täflan mellan inhemska och utländska fabriker nedgått i pris från 75 öre pr kilogram ända till 35 öre pr kilogram, kan det antagas att samma erfarenhet kommer att upprepas med fosfor och klorhydrat kali, och att äfven de, sedan svenska fabriker hunnit utbjuda sina varor i marknaden, komma att tillhandahållas tändsticksfabrikerna till billigare pris än de nu gällande.

Hvad de s. k. svafveltändstickorna beträffar, torde de ej utgöra föremål för export i någon större skala och äro till följd af det nu gällande skyddet för tändstickor (5 öre pr kilogram) tillförsäkrade den inhemska marknaden.

VII.

Fosforsyra.

Denna syra uti flytande form, vanligen med en halt af 40 procent vattenfri fosforsyra, har på senare tiden, utom till en del andra kemiska

behof, hufvudsakligen vunnit användning för impregnering af säkerhets-tändstickor, hvilka härigenom hindras att glöda vid slocknandet. Värdet af hela den kvantitet, som uti landet konsumeras, torde ej uppgå till högre belopp än cirka 5,000 kronor årligen. I och för sig spelar således denna artikel ingen betydande rol, men hvad här nedan säges kan gälla såsom motivering för skyddstulls åsättande å kemiskt-tekniska preparat i allmänhet, ty det som gäller om fosforsyran eger sin fulla tillämplighet på alla dessa till många tusental uppgående olika ämnen.

År 1885 utsände Helsingborgs superfosfatfabrik, sedan förut genom talrika försök erfarenhet vunnits om tillverkning af ren flytande fosforsyra, denna artikel uti den svenska marknaden. Denna vara hade förut härstädes betalats med 75 öre pr kilogram; för vinmandet af en marknad måste priset nedsättas till 60 öre pr kilogram, då konsumenterna ej kunde förmås köpa det svenska fabrikatet, om ej priset betydligt nedsattes under hvad samtidigt betalades för den utländska varan. Fabrikatet blef spridt; men då de tyska leverantörerna märkte, att de svenska kunderna gingo ifrån dem, sökte de återfå dem genom ytterligare sänkning uti priset. På detta sätt har priset nedtryckts till 35 öre pr kilogram, under det samma tyska fabrikanter uti sitt hemland för samma varor erhålla 55 öre pr kilogram.

Då detta således nödvändigt vållar en ganska stor ekonomisk uppoffring för den tyske producenten, är meningen klar och tydlig, nemligen att strypa den misshagliga svenska konkurrensen, för att sedan taga skadan igen genom att, ensam på marknaden, å nyo utkräfvat det ursprungliga, allt för höga priset; den temporära prisbilligheten skulle endast blifva en öfvergångsperiod för vårt fortsatta beroende och uppskörtande af utländingen, hvars handelsområde en tid genom den nya svenska tillverkningen hotats.

Nämnda förlopp är typiskt; det är blott ett exempel af många på de utländske försäljarnes tillvägagående mot oss under vår frihandelsregim inom industrien i allmänhet och den kemiskt-tekniska i synnerhet, och det förtjenar därför att af lagstiftaren och fosterlandsvännen allvarligen beaktas. Utländingen tager det ej så noga, om han i början förlorar, blott han sedermera får vara ensam om att diktera priset för oss, och öfvermagten af hans konkurrens inom ett land, för hvars invånare och välstånd han icke kan ega någon patriotisk hänsyn, blir desto säkrare dödande, i ju mindre omfattning rörelsegrenen kunnat drifvas.

Så kan till exempel Helsingborgs-fabrikens tillverkning af ren fosforsyra i och för tändsticksfabrikationen, hvilken tillverkning endast representerar ett värde af cirka 5,000 kronor, ganska väl fortgå utan egentlig vinst, ja äfven med förlust, såsom en bifabrikation till den stora industriella verksamhet bolaget i öfrigt drifver, men för den i mindre skala och uteslutande

i en branche arbetande fabrikanten ställer sig saken helt annorlunda. Derför vågar den med förhållandena bekante teknikern icke ens påbörja en fabrikation, från hvilken han vet, att den starkare kan och vill drifva honom bort.

Af det ofvan sagda följer alltså — och detta exempel, vi upprepa det, gäller om vida viktigare inhemska, industriella intressen än det här i fråga varande — dels att en tillfällig prisbillighet under frihandelsregim ofta är en förklädnad för fortfarande beroende och uppskörtning, dels att åsättandet af en skyddstull förmår uppamma en inhemsk industri och dymedelst göra oss sjelfständiga gent emot utlandet på samma gång som den genom väckandet af konkurrensen kan verka derhän, att konsumenten erhåller varan billigare efter än före skyddstullens åsättande.

Härtill kan läggas den allmänna regeln, att prisbilligheten befordras genom att producent och konsument komma hvarandra närmare, så att dyrbara mellanhänder vid inköpen kunna undvikas.

På grund af det ofvan sagda föreslås, att flytande fosforsyra åsättes en tull af 15 öre pr kilogram. Äfven antaget, att ofvan nämnda tullsats komme att höja priset på ren fosforsyra från 35 öre per kilogram till 50 öre per kilogram, så erhöles dock den svenske konsumenten varan $\frac{1}{3}$ billigare än före den inhemska fabrikationens uppkomst.

VIII.

Pottaska.

Pottaska, som numera så godt som uteslutande tillverkas af Stassfurter kalisalt, importerades under 1875—1879 årligen till ett belopp af i medeltal 1,090,626 kilogram och under 1880—1884 i medeltal årligen 1,448,949 kilogram, år 1885 1,307,854 kilogram och 1886 1,360,028 kilogram.

Tillverkningen af pottaska skulle kunna blifva en för vårt land lönande industri, om ett sådant tullskydd finnes derå, att en ny fabrik ej behöfde frukta att genom systematisk prisnedsättning från de utländska fabrikernas sida vid sitt första uppträdande blifva dödad. Såsom en lämplig tullsats för pottaska föreslå vi 4 öre per kilogram, d. v. s. ungefär 12 proc. af värdet. Den enda industri, som skulle kunna tänkas blifva lidande af denna tullsats, vore såpindustrien. Men tillverkningskostnaden för den redbara såpan, som håller 50 proc. fettsyradt kali, skulle härigenom högst blifva höjd med $\frac{1}{3}$ öre per kilogram, om man antager att pottaskan fördyras med tullsatsens hela

belopp. Då emellertid såpa åtnjuter ett skydd af 5 öre per kilogram, kan ej fästas något afseende vid den möjligen uppkommande förhöjningen i tillverkningskostnaden. Den tullfrihet för palmolja, som i det följande föreslås, ersätter dessutom mer än väl den ökade kostnaden för pottaskan.

På grund häraf föreslås en tull af 4 öre pr kilogram för pottaska.

IX.

Kalk-salter.

Gips, klorcalcium och fluorcalcium äro råämnen för framställande af andra kemiska produkter och användas uti många olika industrigrenar, hvadan de böra förblifva tullfria, så framt de icke äro malda, i hvilket fall föreslås å dem en tull af 1 öre pr kilogram.

X.

Magnesia-salter.

Svafvelsyrad kali-magnesia och renad svafvelsyrad kali-magnesia innehålla ej obetydliga mängder svafvelsyrad magnesia, och kainit ej obetydliga mängder klormagnesium. Enär dessa råa salter såsom gödningsämnen äro tullfria, böra efter vår mening äfven svafvelsyrad magnesia (kiserit och klormagnesium) vara tullfria, helst dessa salter erhållas såsom nästan värdelösa biprodukter vid framställning af klorkalium och svafvelsyradt kali.

Vi föreslå därför, att svafvelsyrad magnesia (kiserit) och klormagnesium blifva tullfria.

XI.

Koksalt.

Koksalt (klornatrium) införes till Sverige i stora quantiteter, hufvudsakligen hafssalt från Portugal, Spanien och Italien. Då det ej kan tillverkas inom Sverige till billigt pris, bör det förblifva tullfritt.

Deremot bör koksalt inom landet kunna med fördel raffineras, så att det tillfredsställer behovet såväl för smörberedning som ock i form af bord-

salt, helst härtill ej fordras annat än godt och rent vatten för koksaltets upplösning och omkrystallisering.

Af raffineradt koksalt infördes under femårsperioden 1875—1879 uti medeltal årligen 26,280 kilogram och under femårsperioden 1880—1884 i medeltal årligen 312,979 kilogram, år 1885 ensamt 705,155 och 1886 1,114,850 kilogram. Som likväl den behöfliga qvantiteten ännu ej är synnerligen betydlig och anläggningarne ej torde blifva lönande, om de göras uti allt för liten skala, böra de skyddas genom en lindrig tullsats. På grund häraf föreslås att rått koksalt förblifver tullfritt, men att raffineradt koksalt (smörsalt och bordsalt) belägges med en tull af 2 öre per kilogram. Den enda produkt, som uti någon märkbar grad skulle häraf beröras, vore smör, då vid dess beredning användes salt till omkring 5 proc. af smörets vikt. Antages tullsatsen fördyra smörsaltet med hela sitt belopp, så skulle härigenom smöret fördyras med $\frac{1}{10}$ öre per kilogram.

Om vidare smörets medelpris antages till 190 öre per kilogram, skulle detsamma således fördyras med $\frac{1}{19}$ proc., hvilket saknar all betydelse.

Antagligen skall dock konkurrensen mellan inhemska salt-raffinadörer snart nedbringa priset på smörsalt derhän, att det ej kommer att blifva dyrare för landtmannen efter åsättandet af en sådan tullsats.

Ett ytterligare skäl för att så skall blifva förhållandet ligger deruti, att genom de svenska fabrikernas uppkomst försvinner till en del behofvet af mellanhänder, då landmännen kunna köpa sitt behof direkt från fabrikanterna och den derigenom insparade kostnaden mer än väl motväger tullbeloppets tendens att höja priset.

XII.

Vattenglas.

Vattenglas (lösligt kiselsyradt kali och kiselsyradt natron) infördes uti ej obetydliga mängder till Sverige, under 1881—1885 i medeltal för 36,742 kronor, men bör kunna blifva föremål för en lönande fabrikation inom landet, helst om en soda-industri kommer till stånd. Som vattenglasets dels förekommer vattenfritt, dels i lösning af mer eller mindre koncentrerad form, hvarför svårighet möter att bestämma lämpliga viktstullar för de olika kvaliteterna, föreslås en tull af 20 proc. af värdet.

XIII.

Saltsyra.

Denna syra, som erhålles i samband med en mängd andra för tekniken viktiga produkter vid tillverkning af soda efter Le Blancs metod, har varit föremål för inhemsk tillverkning, men dels har den anlagda fabriksinrättningen drifvits uti för liten skala för att vara lönande, dels synes en soda-industri med åtföljande saltsyretillverkning ej kunna löna sig utan tullskydd. Under femårsperioden 1875—1879 infördes årligen uti medeltal cirka 297,000 kilogram och under femårsperioden 1880—1884 408,052 kilogram samt år 1885 ensamt ej mindre än 636,654 kilogram, hvilket visar att behovet af saltsyra uti Sverige årligen stiger.

En tillverkning af saltsyra inom landet är en nödig förutsättning för möjligheten att härstädes kunna tillverka bland annat de numera betydande importartiklarna klorkalk och klorhydrat kali och precipitat (gödningsämne). Samma fraktförhållanden, som äro åberopade för svafvelsyra, gälla äfven denna syra. För att möjliggöra uppkomsten af en saltsyrefabrikation inom landet föreslås en tull af 1 öre per kilogram med beräkning af denna tullsats äfven å tarans vikt.

XIV.

Salpetersyra.

Salpetersyra tillverkas inom landet vid alla sprängämnefabriker, som på basis af nitroglycerin framställa sprängämnen, liksom den vid alla svafvelsyrefabriker framställes för svafvelsyrlighetens oxidation till svafvelsyra. Dock tillverka i allmänhet dessa fabriker endast salpetersyra för eget behof.

Af salpetersyra infördes under femårsperioden 1875—1879 uti medeltal årligen 41,017 kilogram och under femårsperioden 1880—1884 årligen 32,323 kilogram, år 1885 47,678 och 1886 96,337 kilogram. Då behovet af salpetersyra lätt kan fyllas inom landet, och åtgången vid en emotsedd uppblomstring af den inhemska industrien säkerligen blir många gånger större än den närvarande, så torde man med skäl kunna antaga, att en tillverkning, grundad på afsalu, af denna artikel bör kunna komma till stånd, samt föreslå, då salpetersyrans värde är omkring 5 gånger högre än svafvelsyrans och saltsyrans, en tull, som står i förhållande till hvad som föreslagits för dessa artiklar, eller 5 öre per kilogram med beräkning af denna tullsats äfven å tarans vikt.

XV.

Svafvelsyra.

Denna för den kemiska industrien viktigaste syra har redan i början af 1800-talet varit föremål för fabrikation i vårt land, då nemligen en svafvelsyrefabrik vid Gripsholm med användande af svafvelkis från Falun framställde svafvelsyra.

Den äldsta nu i gång varande fabrik för svafvelsyra är anlagd af herr L. J. Hierta vid Tegelviken uti Stockholm. Sedermera anlades en dylik fabrik uti Falun för metallurgiska behof, hvilken under de senaste åren efterträddts af en större anläggning på samma plats.

Båda dessa fabriker tillverka svafvelsyra, koncentrerad i platinapannor. Vid alla landets superfosfatfabriker tillverkas dessutom för deras eget behof svafvelsyra af lägre koncentrationsgrad. Endast vid en af dem, nemligen »Ceres» vid Göteborg, tillverkas liksom vid Tegelviken och Falun svafvelsyra, koncentrerad i platinapannor. Det har dock visat sig, att vid ingen af dessa fabriker koncentrationen kunnat hållas i gång mer än under någon del (4 à 6 månader) af året, hvadan tillverkningskostnaden af den under denna tid framställda syran drabbats af en särdeles hög ränte- och amorteringskostnad på de till koncentrationen använda platinapannor och fabriksinrättningar, hvilkas värde, då en platinapanna, allt efter storleken, kostar 15,000 till 45,000 kronor, ej torde kunna sättas lägre än till 45,000 kronor i medeltal för hvarje fabrik. Denna omständighet är så mycket mer betungande, som ingen af fabrikena, enär landets behof till stor del fylles af importerad syra, kan hafva någon betydande tillverkning, och varan stundom ej betingar högre pris än 3 kronor och 50 öre per centner.

Så märkvärdigt det än kan synas, ställer sig dessutom frakten från England och Tyskland billigare till många viktiga afsättningsplatser inom landet än från de svenska produktionsorterna till samma platser.

Under femårsperioden 1875—1879 infördes uti medeltal årligen omkring 576,000 kilogram och under femårsperioden 1880—1884 i medeltal årligen 375,000 kilogram, men uppgick 1885 till ej mindre än cirka 614,000 kilogram. Den importerade syran är hufvudsakligen 66° koncentrerad syra.

Ehuru det ur fabrikenas synpunkt vore önskvärdt att en högre tull äsattes denna artikel, hafva vi dock, med anledning af dess vidsträckta användning i flere industrier, endast velat föreslå en tullsatts af 1 öre per kilogram med beräkning af denna tullsats äfven å tarans vikt.

XVI.

Vinsyra och vinsyrade salter.

Rå vinsten är råämnet för ofvanstående salter, men kan ej erhållas uti tillräcklig mängd inom landet, hvarför den bör vara tullfri.

Deremot föreslås för vinsyra och öfriga vinsyrade salter en tull af 20 procent af värdet, då dessa skulle kunna tillverkas hos oss af rå vinsten.

XVII.

Föreningar af tunga metaller; brom, jod och deras salter.

Till denna grupp höra en mängd föreningar, som hafva användning inom industriens olika grenar. Flere af dem äro af stor betydelse, såsom blyhvitt, blysocker, blyoxid, mönja, hvilka i Sverige användas uti den utsträckning, att ensamt det deri ingående blyet representerar omkring 200,000 kronors värde. De utgöra dock för närvarande ej föremål för inhemsk tillverkning.

Liknande är förhållandet med rödt och gult blodlutsalt.

Brom och jod äro föreslagna att tullfritt införas, enär de knappast kunna blifva föremål för tillverkning inom landet.

Å de öfriga ämnena hafva olika tullsatser blifvit föreslagna.

Då nemligen de här nedan upptagna preparaten äro så mångfaldiga, har man ej kunnat föreslå vigttullar annat än för de största artiklarne, och har, efter undersökning af de med tillverkning af hvarje sådan artikel förknippade svårigheter, den föreslagna tullsatsen satts så låg som möjligt, på det att artiklarne å ena sidan ej skola otillbörligen fördyras, men å andra sidan deras tillverkning inom landet möjliggöras.

För deras tillverkning uti så stor utsträckning, att landets behof deraf skulle tillfredsställas, komma flere fabriker att få full sysselsättning. Grundad anledning förefinnes, att det stora flertalet af dessa preparat efter de inhemska fabrikernas tillkomst skola, oaktadt tullsatsen, snarare blifva billigare än dyrare för de svenska konsumenterna, då i synnerhet vid de smärre artiklarne inhemsk och utländsk konkurrens skall bidra att nedtrycka dem till så låga pris som tillverkningskostnaden medgifver. Ett bevisande exempel härå lemnas under artikeln »Fosforsyra».

För att uppamma svenska fabriker och möjliggöra deras fortfarande

bestånd, bör å de mindre artiklarne tullsatsen ej sättas lägre än till 20 procent af värdet.

För några af de viktigare artiklarne meddelas här nedan uppgift om importens och exportens storlek.

Å jernvitriol och glaubersalt, som begge tillverkas inom landet, är föreslagen en vigtstull af 1 öre per kilogram, på grund af det stora importöfverskott, som under de senare åren i samband med de gamla alunverkens nedläggande egt rum.

Statistik.

Årsmedeltal af

	Tillverkning		Utförsel		Införsel		
	1875-79 kilo	1880-84 kilo	1875-79 kilo	1880-84 kilo	1875-79 kilo	1880-84 kilo	1885 kilo
Glete	-----	11,227 ^{*)}	37,739	1,651	48,703	42,853	41,740
Blysocker	-----	-----	-----	-----	27,813	44,391	48,383
Vitriol, jern-	266,220	399,500	167,587	139,580	529,026	619,266	870,407
D:o koppar-	187,297	28,458					
Glaubersalt	-----	-----	-----	-----	-----	139,392	1,125,757

Med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt, föreslås följande tullsatser, nemligen:

Arseniksyrlighet, röd och gul arsenik (auri pigment)	20 proc. af värdet.
Blyoxid (glete, silfverglitt)	1 öre per kilogram.
Mönja	3 » » »
Blysocker	10 » » »
Brom	fri.
Bromsalter	20 proc. af värdet.
Jernvitriol	1 öre per kilo.
Glaubersalt	1 » » »
Jod	fri.
Jodsalter	20 proc. af värdet.
Koboltoxid	1,50 kronor per kilo.

^{*)} Afser tillverkningen af silfverglitt vid Sala i medeltal åren 1881—85.

Kopparvitriol	8 öre	per kilo.
Ättiksyrad kopparoxid	35 »	» »
Kromsyra och kromsyrade salter *)	20	proc. af värdet.
Qvicksilfversalter	20	» »
Qvicksilfver **)	<i>fritt.</i>	
Silfversalter	20	proc. af värdet.
Tennsalter	20	» » »
Gult blodlutsalt ***)	15 öre	per kilo.
Rött blodlutsalt ***)	35	» » »

XVIII.

Kemiskt-tekniska preparat, ej specificerade.

Under denna rubrik sammanföras här stora mängder organiska ämnen, salter, innehållande dels organiska syror och dels organiska baser, samt slutligen oorganiska föreningar, som användas uti mindre mängd och fördenskull ej på annat ställe blifvit specificerade. Importen häraf utgjorde 1881—1885 ett värde af i medeltal 631,470 kronor, år 1885 692,131 kronor och 1886 657,317 kronor. Många af dessa spela dock en vigtig rol inom industrien och kunna i allmänhet inom landet tillverkas lika billigt som i utlandet.

På de grunder, som under gruppen »föreningar af tunga metaller» för derstädes förekommande talrika ämnen utvecklats, föreslås å

kemiskt-tekniska preparat, ej specificerade, en tullsats af 20 procent af värdet.

XIX.

Apoteksvaror.

Importen af dessa utgjorde 1881—1885 i medeltal per år ett värde af 331,470 kronor och 1886 323,151 kronor.

Enligt nu gällande tulltaxa är det tillåtet införa kemiskt-tekniska

*) Hänföres i nu gällande tulltaxa alldeles origtigt till färger, ej specificerade.

**) Denna metall, hvars malmer ej förekomma hos oss, bör vara tullfri.

***) Blodlutsalt har ej någon rubrik i nu gällande tulltaxa och borde därför förtullas som kemiskt-tekniskt preparat med 5 procent af värdet. Icke dess mindre har generaltullstyrelsen förordnat, att blodlutsalt skall förtullas som färger, ej specificerade, d. v. s. vara tullfritt.

preparat (apoteksvaror) för apotekare i och för helsovården, för vetenskapsmän i och för vetenskapliga ändamål samt för andre, som dertill sökt och erhållit kommerskollegii tillstånd. Det har emellertid inträffat, att i strid mot tulltaxans mening kemiskt-tekniska preparat i och för rent tekniska ändamål införts, utan att den föreskrifna bestämmelsen om ansökan med åtföljande vederbörligt tillstånd dertill blifvit iakttagen, i det att omförmälda slag af kemikalier såsom apoteksvaror, d. v. s. tullfritt, inkommit.

Man anser därför att detta undantagsförhållande rörande kemiskt-tekniska preparat (apoteksvaror) måtte upphöra, då det dels lätteligen kan gifva anledning till eluderande af tulltaxans bestämmelser och sålunda till en förlust för statsverket, dels strider mot den konsekvens, man vid behandlingen af de kemiskt-tekniska preparaten sökt fullfölja, den nemligen att genom lämpligt tullskydd uppamma en svensk industri för kemiskt-tekniska preparat. Ifrågavarande artiklar sakna nemligen ingalunda finansiell betydelse och kunde blifva föremål för en mycket lönande fabrikation hos oss, hvilken nu omöjliggöres, då den utländska varan kan på — så att säga — en smygväg införas tullfritt. Den grundsatsen har härvid blifvit följd, nemligen att sådana apoteksvaror, hvilka uteslutande afse medicinskt bruk och icke kunna blifva föremål för inhemsk tillverkning, må gå tullfria, men att alla andra, som derjemte äro nödvändiga för tekniska ändamål, må draga en tullsats af 20 procent af värdet (den i allmänhet för kemiska preparat föreslagna värdetullen). Att de senare varorna äfven då de användas för helsovård blifvit tullbelagda, spelar ej den minsta rol i medicinens ekonomi, men är af helt annan och god betydelse för det inhemska arbetet.

XX.

Artificiella gödningsämnen.

Bland den mängd olika preparat, som förekomma inom denna grupp, kunna särskildt åtskiljas:

- 1) Råämnena till superfosfat-fabrikationen, så kallade råa fosfater, som innehålla uti vatten olöslig fosforsyra samt s. k. Thomasslagg.
- 2) Superfosfater *), som innehålla uti vatten löslig fosforsyra.
- 3) Precipitater eller sådana fosforsyre-haltiga gödningsämnen, der fosforsyran förekommer i form af utfäld 2-basisk fosforsyrad kalk.

*) Med superfosfater förstås sådana artificiella gödningsämnen, som innehålla fosforsyra i vattenlöslig form och till en mängd af minst 2 procent.

4) Stassfurter kali-salter.

5) Gödningsämnen, hvilkas värde endast beror af dess qväfvehalt, såsom svafvelsyrad ammoniak, chili-salpeter, hornmjöl m. fl. sorter.

6) Benmjöl och fiskguano.

7) Rå perugvano och andra slag fågelguano.

Enligt kommerskollegii berättelse hafva uti medeltal årligen införts af samtliga gödningsämnen, inklusive benmjöl, under femårsperioden 1875—1879 omkring 27,000,000 kilogram och under femårsperioden 1880—1884 omkring 41,000,000 kilogram.

Först med början af år 1885 har importen af de olika slagen gödningsämnen bokförts särskildt uti tullverket, så att grupperna 1), 2), 4) och 6) förts hvar för sig, hvaremot grupperna 3), 5) och 7) sammanförts till en grupp under namn af gödningsämnen, ej specificerade.

Införseln 1885 utgjorde tillsammans omkring 39,500,000 kilogram, hvaraf råfosfater omkring 6,800,000 kilogram, superfosfater 11,300,000 kilogram, stassfurter kalisatser 13,400,000 kilogram, benmjöl 5,900,000 kilogram samt öfriga gödningsämnen, ej specificerade, omkring 2,100,000 kilogram. År 1886 infördes af råfosfater 12,178,614 kilogram, superfosfater 9,747,774 kilogram, stassfurter kalisalter 14,032,921 kilogram, benmjöl 4,382,516 kilogram samt öfriga gödningsämnen, ej specificerade, 1,987,380 kilogram, således tillsammans 42,329,205 kilogram.

Af ofvanstående gödningsämnen utgöra endast superfosfater, benmjöl, fiskguano och svafvelsyrad ammoniak föremål för inhemsk fabrikation.

Hvad först benmjölsfabrikerna beträffar, så funnos enligt kommerskollegii berättelse år 1884 16 stycken i gång med ett gemensamt tillverkningsvärde af 193,145 kronor. Af dessa äro fem af någorlunda betydelse, nämligen en uti Stockholm, en vid Sörqvarn uti Vestmanland, en vid Ulfsnäs i Jönköpings län, en vid Bastasjö i Blekinge län och en vid »Ceres» invid Göteborg.

De tillverka tillsammans årligen omkring 1,500,000 kilogram ångprepareradt benmjöl till ett värde af omkring 175,000 kronor utom benfett och lim.

Tillverkningen inom landet är emellertid otillräcklig för behöfvat, och torde svårligen ben i tillräcklig mängd kunna erhållas från utlandet till så billigt pris, att deraf benmjöl till skäligt pris skulle kunna inom landet tillverkas, helst Ryssland satt en exporttull af 1,72 kronor per 100 kilogram på råa ben. Också importerades årligen till Sverige, hufvudsakligen från Ryssland, i medeltal åren 1875—1879 omkring 1,600,000 kilogram och åren 1880—1884 omkring 4,500,000 kilogram samt år 1885 omkring 5,950,000 kilogram benmjöl. Samtliga benmjölsfabriker, som besvarat tullkomiténs af

år 1882 frågor, förklarade sig ej behöfva något tullskydd, och då fabrikerna, som nästan uteslutande måste inskränka sig till förarbetandet af inhemska ben, hafva uti sin hand att bestämma inköpspriset på råämnet, så att detta står i förhållande till fabrikatets gängse pris, finnes ej anledning att under nuvarande omständigheter föreslå tull på benmjöl.

Snarlikt är förhållandet med fiskguano.

Svafvelsyrad ammoniak tillverkas af gasvatten vid de större gasverken, och har denna tillverkning hittills lemnat en god afkastning. Då svafvelsyrad ammoniak är ett viktigt råämne ej allenast för jordbruket utan äfven för betydande industrigrenar och ej inom landet kan tillverkas i behöflig mängd till skäligt pris, bör denna vara, enligt hvad oss synes, tills vidare förblifva tullfri.

Hvad slutligen superfosfaterna beträffar, så äro dessa föremål för en storartad fabriksindustri inom landet. Först anlades ett par mindre superfosfatfabriker i Göteborg, som köpte sin svafvelsyra från en derstädes befintlig svafvelsyrefabrik. Dessa upphörde dock snart, under det den första större anläggningen uti denna riktning gjordes vid Gäddviken nära Stockholm i början af 1870-talet; några år senare följde en större fabrik i Helsingborg, och ännu senare anlades en fabrik i Landskrona, hvarjemte svafvelsyrefabriken i Göteborg, som ombytt egare, blifvit så väsentligen förstörad och inrättad äfven för superfosfattillverkning, att den numera utgör den största fabriken inom denna branche uti landet.

De uti dessa fabriker nedlagda kapital representera en summa af nära 2,000,000 kronor, och kan årliga tillverkningen uppskattas till 25,000,000 kilogram superfosfater med ett värde af omkring 2,500,000 kronor.

Kommerskollegium har upptagit tillverkningskvantiteten och tillverkningsvärdet högre, beroende på lätt genomskinliga fel uti primäruppgifterna.

Någon öfverproduktion af superfosfater inom landet förefinnes således icke, och dock har denna fabrikation lidit svårt, ej derigenom att svenska landtmännens köpkraft för dessa varor syntys synnerligen aftaga, utan därför att öfverproduktionen inom andra länder så nedtryckt försäljningsprisen, att produktionskostnaden ej betäckts. Alla svenska fabriker uti denna branche drifva vid sidan af sin fabrikation en betydlig handel med sådana gödningsämnen, som antingen ej utgöra föremål för inhemska produktion eller ock tillverkas i otillräcklig mängd. Handelsvinsten på dessa varor har i allmänhet varit tillräcklig att betäcka förlusten på fabrikationen samt lemna öfverskott, men år 1885 var den till och med otillräcklig att betäcka fabriktionsförlusten.

Samtliga fabrikerna förlorade nemligen år 1885 58,000 kronor obeäknadt ränta å nedlagdt kapital 120,000 kronor, och detta hufvudsakligast

derigenom, att engelsmännen hit försålt sina varor till pris, som ej obetydligt understigit tillverkningspriset uti England. Under den tid de svenska superfosfatfabrikerna voro obetydliga och endast kunde förse landet med en bråkdel af dess behof, lemnades de temligen oantastade från engelskt håll, och var då fabrikationen lönande. Den framgång dessa fabriker rönte hade naturligtvis till följd, att de så småningom utvidgades till en sådan storlek, att de kunde göra de utländska fakrikerna marknaden stridig inom Sverige. Nu börjades dock det vanliga engelska tillvägagåendet att genom prisned-sättning söka döda konkurrenten, och vid första stöten stupade en fabrik i Sverige, en i Danmark och en i Finland, och mot de fabriker, som nu finnas, ej allenast i Sverige utan äfven i Danmark och Tyskland, fortsattes utrot-ningskriget med den största kraft och ihärdighet. De engelska fabrikerna äro mycket stora och kapitalstarka och behöfva endast sälja en liten del af sin tillverkning till underpris uti Sverige för att döda de svenska fabrikerna, som ock skola gå under, om de nuvarande förhållandena få fortfara. De svenska fabrikerna arbeta nu med delvis endast $\frac{2}{3}$ af den vanliga arbets-styrkan. De äro riktigt planlagda och baserade på en befintlig stadig kon-sumtion, men få lida genom onaturlig konkurrens. Detta sakernas tillstånd bör undanröjas, och se vi ej något annat sätt att råda bot för det onda än genom en lämplig, billig tullsats. Å andra sidan få dock superfosfaterna, såsom varande en viktig häfstång för jordbruket, ej genom tullar oskäligen fördyras. Vi tillåta oss därför föreslå en tullsats af endast $\frac{1}{2}$ öre per kilo-gram superfosfat.

Som ofvan blifvit anfördt, infördes till Sverige år 1885 omkring 11,000,000 och 1886 omkring 10,000,000 kilogram superfosfater. Om pro-duktionen inom landet kunde ökas med dessa tio à elfva millioner kilogram, skulle de svenska fabrikerna blifva i stånd att genom de allmänna omkost-nadernas fördelning på en större produktion framställa sina tillverkningar billigare, och den stora konkurrensen emellan de inhemska fabrikerna skulle, att döma af all erfarenhet, nog reglera prisen så, att afnämare ej behöfde betala hela tullsatsen. För dem emellertid, som anse att priset kommer att stiga med samma belopp som den föreslagna tullsatsen, eller $\frac{1}{2}$ öre per kilo-gram, vilja vi, under antagande att så någon gång skulle kunna blifva för-hållandet, genom exempel visa huru detta komme att verka på produktions-kostnaden af ett lispund hvete, ett lispund råg, en tunna potatis och en tunna rofvor. Enligt af en framstående landtman uti mellersta Sverige lemnade meddelanden kan man som medelskörd beräkna per tunnland 120 lispund hvete, 108 lispund råg, 60 tunnor potatis eller 250 tunnor rofvor. Då man vidare antager en gödning af högst 150 kilogram 20 procent super-fosfat per tunnland för hvete, 100 kilogram för råg, 200 kilogram för potatis

och 300 kilogram för rofvor, så skulle genom tullsatsen produktionskostnaden för 1 lispund hvete under ogynsammaste förhållanden ökas med $\frac{5}{8}$ öre, för 1 lispund råg med vid pass 0,5 öre, eller per tunna räknadt: för hvete med cirka 9 öre, för råg med 5 à 6 öre, för en tunna potatis $1\frac{2}{3}$ öre och för 1 tunna rofvor med 0,6 öre.

Häraf framgår, huru ringa denna lilla tullsats inverkar på produktionskostnaden af spanmål och rotfrukter, i synnerhet som landtmännen i allmänhet använda långt mindre kvantiteter superfosfater än ofvan angifvits, då vanligen ladugårdsgödsel samtidigt användes, och tullen således ej kan öka produktionskostnaden så mycket, som ofvan beräknats. Om den vid förra riksdagen föreslagna tullen af ungefär 2 kronor per tunna spanmål kommer att antagas, och priset på spanmål höjes med motsvarande belopp, kommer således den föreslagna tullsatsen å superfosfater, äfven under antagande att dessa skulle fördyras med tullsatsens hela belopp, att ej nämnvärdt inverka på spanmålets produktionskostnad.

Deremot ligger det i jordbrukarens eget intresse, att de svenska gödningsämnesfabrikerna icke skola komma att stupa i kampen med den engelska konkurrensen. Skulle detta en gång ske, och England blifva ensamt på marknaden, finge jordbrukaren nog med dryg ränta sedan betala igen de summor, som England uppoffrat på de svenska fabrikernas dödande. Landtmannen blefve då tvungen att betala det pris, som bestämdes i England.

Hvilken stor trygghet landtmannen har uti att köpa sitt behof från svenska superfosfatfabriker inses lätt. En vara, hvars halt af värdefulla ämnen är så vexlande som ifrågakommande och hvars fysikaliska beskaffenhet spelar en så stor rol, kan lätt blifva föremål för svindel, om den köpes i utlandet och ingen svensk konkurrens finnes. Konsumenten är allt för nära de inhemska fabrikerna, för att ej, i händelse af fel på varan, kunna göra sin rätt gällande, hvilket torde blifva svårt nog mot en utländsk fabrik. De svenska fabrikerna arbeta dessutom alla under kontroll af ansedda vetenskapsmän, hvilket icke är fallet i England, der dessutom massproduktionen åstadkommer mindre noggrannhet i arbetet för varans framställning.

På grund af hvad ofvan är anfördt föreslås nedanstående tullsatser:

Superfosfater	$\frac{1}{2}$ öre per kilogram.
Råa fosfater	<i>fria.</i>
Precipitater	<i>fria.</i>

Stassfurter kalialter, svafvelsyrad ammoniak, chilisalpetar, hornmjöl, benmjöl, fiskguano, rå perugvano samt thomasslagg *fria.*

XXI.

Kalisalter.

De enda större afsevärda fyndorter för kalialter äro de stora kaligrufvorna uti Tyskland, som nära nog förse hela verlden med dess behof af kali.

Häraf framställas de så kallade råa stassfurter kalialterna, såsom svafvelsyrad kalimagnesia, kainit, renad svafvelsyrad kalimagnesia, »fertilizer» m. fl. Alla dessa användas till gödningsämnen och äro föreslagna tullfria under rubriken: »Artificiella gödningsämnen».

Vidare framställes mer eller mindre rent klorkalium genom upplösning och kristallisation ur de råa salterna. På samma sätt förhåller det sig med mer eller mindre rent svafvelsyradt kali, som ej med fördel kan tillverkas på annan plats än der råämnena förefinnas.

Vi föreslå derfor att, i likhet med råa stassfurter kalialter, klorkalium och svafvelsyradt kali förblifva tullfria.

XXII.

Glasvaror.

Såsom motiv för bifogade förslag till tulltaxa för glas torde få anföras följande.

Om tullen på glas skall kunna skydda den inhemska fabrikationen, bör den uppgå till 15 procent å tyngre och 25 procent å lättare artiklar. För att kunna komma till en normal tullsats på en sådan vara som glaskärl, hvilka genom olika raffineringar betinga pris, som för samma vikt å massan variera flera hundra procent, vore det nödigt att tullen utginge efter bestämd procent af varans fakturavärde, på sätt som sker i Amerika, men då ett sådant tullsystem innebär att tjänstemännen skola besitta förmåga att bedöma en varas värde, torde något förslag i denna riktning för närvarande icke hafva utsigt till framgång. Derfor har den princip blifvit följd att indela de olika slagen af glasvaror i klasser efter deras värde i förhållande till deras vikt, och tullen föreslagits att utgå efter varans nettovikt. Vid denna indelning i klasser har det ej varit möjligt att så noga särskilja de olika slagen af glas, att en fullt likformig och lika drabbande tullsats kunnat

erhållas; men den ojemnhet, som det föreliggande förslaget utvisar, är icke nämnvärd i förhållande till den, som nu gällande tullsatser medföra.

För att visa några exempel för de beräkningar, som följts vid uppgörandet af förslaget, upptages här:

Klass 1 a. Mörkt buteljglas. Hvad som hufvudsakligast införes af till denna klass hörande varor är vinbuteljer. 100 stycken vinbuteljer väga 50 kilogram och kosta 8 kronor; tull efter 2 kronor per 100 kilogram 1 krona eller $12\frac{1}{2}$ procent. För större artiklar, såsom damejeaner och dylikt, blir tullsatsen i procent betydligt lägre, men frakten för sådana billiga varor utgör här en viktig faktor.

Klass 1 b. För denna klass kan tagas till norm medicinalflaskor, som utgöra största delen af det halfhvita glas, som importeras, och ställer sig beräkningen sålunda:

Tull efter 6 kronor per 100 kilogram för 100 stycken medicinalflaskor

à	15	grams	rymd	vägar	2	kilo,	försäljningspris	kr. 2	—	=	12	öre	=	6	proc.			
»	40	»	»	»	4	»	»	»	»	»	2,50	=	24	»	=	10	»	
»	100	»	»	»	8	»	»	»	»	»	3,50	=	48	»	=	14	»	
»	150	»	»	»	10	»	»	»	»	»	4	—	=	60	»	=	15	»
»	250	»	»	»	15	»	»	»	»	»	5	—	=	90	»	=	18	»
»	500	»	»	»	30	»	»	»	»	»	7,50	—	=	1,80	kr.	=	25	»

Medeltullen för dessa glas utgör således $14\frac{2}{3}$ procent.

Klass 1 c. Af hithörande glas kan som norm anföras följande:

Hvitt råglas. Tull 10 kronor per 100 kilogram:

100	punschcupor	vigt	8	kilogram,	försäljningspris	kr. 6,	tull	80	öre	=	14	proc.			
100	dricksglas 8"	»	13	»	»	»	»	7,	»	1,30	kr.	=	18	»	
100	karafiner														
	50-t:na	»	47	»	»	»	»	»	32,	»	4,70	»	=	15	»
100	bränvinsglas	»	9	»	»	»	»	»	16,	»	90	öre	=	6	»
100	»	»	7	»	»	»	»	»	10,	»	70	»	=	7	»

I medeltal uppgår tullen således till 12 procent för dessa glassorter.

Klass 2. Glas med slipade bottnar och kanter, med inslipade proppar, med matta ränder eller helt och hållet matta, samt alla slags pressade glas (hit hänföres äfven kemiskt glas, som varande dels försedda med proppar, dels slipade kanter och bottnar).

Tull 20 kronor per 100 kilogram:

100 lampglas 10" vigt 5 kilo, försäljningspris kr. 6, tull 1 kr.	=	16 proc.
100 punschglas, släta, tunna	» 4 » » » 12, » 80 öre	= 7 »
100 dricksglas, släta, tunna	» 8 » » » 15, » 1,60 kr.	= 11 »
100 vinglas, släta, fina	» 6 » » » 20, » 1,20 »	= 6 »
100 karafiner med propp	» 42 » » » 60, » 8,40 »	= 14 »
100 flaskor med propp, 150 gram	» 17 » » » 20, » 3,40 »	= 17 »
100 flaskor med propp, 1,500 gram	» 63 » » » 50, » 12,60 »	= 25 »
100 burkar med propp, 800 gram	» 51 » » » 40, » 10,20 »	= 25 »
100 pressade tall- rikar, 800 gram	» 16 » » » 20, » 3,20 »	= 16 »
100 pressade tall- rikar, 800 gram	» 21 » » » 25, » 4,20 »	= 16 »
100 pressade socker- skålar, 800 gram	» 25 » » » 25, » 5,00 »	= 20 »
100 pressade socker- skålar, 800 gram	» 42 » » » 40, » 8,20 »	= 20 »
100 pressade smör- askar, 800 gram	» 30 » » » 30, » 6,00 »	= 20 »
100 geléskålar, 800 gram	» 85 » » » 100, » 17,00 »	= 17 »

I medeltal utgör tullen för denna klassens glas $16\frac{2}{7}$ procent.

Klass 3. Glas i skifvor, fönster- och spegelglas.

Af här uppräknade varor tillverkas inom landet endast fönsterglas, glastakpannor och däcksglas.

Fönsterglas. Tull 7 kronor per 100 kilogram:

1 låda fönsterglas (cirka 120 qv.-fot), vigt 50 kilo, försäljningspris för n:o 2: 14 kr., tull 3,5 kr.	=	25 proc.
» » » 3: 12 » » 3,5 »	=	29 »
» » » 4: 10 » » 3,5 »	=	35 »

I medeltal utgör således tullen inom denna klass omkring 29 procent.

Ehuru denna tullsats synes hög, bör den icke sänkas, om det skall vara någon möjlighet för de inhemska fabrikerna att uthärda konkurrensen med de belgiska, i alla afseenden lyckligare lottade fabrikerna. En stor faktor vid denna fabrikation spela rudimaterier och bränsle, och dessa kosta ungefär hälften i de belgiska glasdistrikten emot hvad härvarande fabriker kunna skaffa dem för. Spegelglas, som icke tillverkas inom landet, inverkar likväl konkurrerande med fönsterglasfabrikerna, synnerligast å större fönsterrutor, och bör därför draga den föreslagna tullen. Med bromsilfver, gelatin eller dylikt preparerade glas för fotografiska ändamål, hvaraf importen under senare år stigit till högst ansenliga belopp förtullas nu enligt generaltullstyrelsens beslut som fönsterglas. Sådant preparerad glas borde rätteligen förtullas som kemiskt-tekniskt preparat.

Glastillverkningen uppgick år 1884 till ett värde af 3,147,407 emot 3,396,614 år 1874, men representerar det för 1878 uppgifna högre tillverkningsbeloppet till följd af då gällande högre pris en mindre mängd vara. Af det viktiga fönsterglaset är tillverkningen högst obetydlig i förhållande till landets behof, och af spegelglas eger ingen tillverkning rum. På grund af hvad ofvan anförts föreslås de i nedanstående tabell angifna tullsatser.

Det föreslås äfven att varorna förtullas efter nettovigt och ej med beräknande af viss tarapocent.

Förslag till tullsatser å glasvaror.

		Tullsatser:				Franska traktaten medgifver kronor per kilo
		gällande		föreslagna		
		proc. af värdet	kronor per kilo	proc. af värdet	kronor per kilo	
Klass 1.	<i>Glaskärl, helt och hållet oraf- fineradt, s. k. råglas:</i>					
	» A) af <i>mörk, brun</i> eller <i>grön</i> färg	—	0,02	—	0,02	—
	» B) af <i>halfvit</i> färg ...	—	0,02	—	0,06	—
	» C) <i>helvit</i> färg	—	0,02	—	0,10	—
Klass 2.	» med <i>slipade kanter</i> el- ler <i>bottnar, inslipade</i> <i>proppar</i> , med <i>matta</i> <i>ränder</i> eller <i>helt matta</i> , <i>pressadt glas</i> alla slag	—	0,10	—	0,30	—

	Tullsatser:				Franska traktaten medgifver kronor per kilo
	gällande		föreslagna		
	proc. af värdet	kronor per kilo	proc. af värdet	kronor per kilo	
Klass 3. Glas i skifvor, fönster- och spegelglas:					
A) Fönsterglas, gjutet, raglas, glastakpannor och däcksglas	—	fria.	—	0,10	—
B) Slipadt spegelglas, mindre än $\frac{1}{2}$ qv.-m.	—	0,15	—	0,20	0,35
C) » » större än $\frac{1}{2}$ qv.-m.	—	0,25	—	0,30	0,35
D) » » folieradt mindre än $\frac{1}{2}$ qv.-m. ...	—	0,25	—	0,30	0,35
Klass 4. Glaspulver	—	fritt.	—	fritt.	—
» 5. Med bromsilfver eller dylikt belagdt glas för fotografiska ändamål	—	0,07	20	—	—

XXIII.

Lervaror.

Under denna rubrik har ansetts lämpligt att, i likhet med hvad i Tyskland och annorstädes är brukligt, sammanföra de olika slag af lervaror, som i vår nu gällande tulltaxa måste uppletas på skilda platser.

I stället för de i sågda tulltaxa upptagna 11 olika rubriker med 9 olika tullsatser*) har det befunnits nödvändigt att med hänseende dels till de olika varornas beskaffenhet, värde och tyngd, dels äfven med hänseende

*) Biscuit, fajans, kakel-, krukmakarbeten, parian, porslin oäkta, hvitt, dekoreradt, porslin äkta, hvitt dekoreradt, terracotta, tegel. Förutom dessa förekomma i tulltaxan följande artiklar, i hvilka lergods kan ingå: piphufvuden, rör, skriftaflor, lampor, knifskäft, arkitektoniska arbeten och knappar, hvilken senare artikel är af rätt stor betydighet.

till det arbete, som å dem blifvit nedlagdt, fördela dem i 11 olika klasser med lika många tullsatser, och har på de inom hvarje klass inrymda olika slag af varor lemnats tydliga och som man vågar hoppas äfven för den ej tekniskt bildade tjänstemannen fullt begripliga kännetecken.

Under de senaste decennierna har lervarutillverkningen i de flesta länder varit stadd i en mycket stark utveckling, många nya slag af lervaror hafva tillkommit och förut kända, men föga använda, så vuxit i betydighet, att en fördelning i flere klasser måste anses befogad.

Om ock fullt proportionerliga tullsatser på de olika lervaruslagen ej erhållas genom den här föreslagna fördelningen (de torde uppnås endast genom att belägga varorna med värdetullar), kommer man dock genom den samma vida närmare de rätta förhållandena än nu är fallet, och bör genom de föreslagna tullsatserna i synnerhet af de lägre slagen af lervaror en för landet vigtig fabrikation af sådana kunna grundläggas.

	1874	1875—1879	1880—1884	1884
Tillverkning:				
<i>Tegel, eldfast</i>	1,370,901	1,730,234	2,431,671	3,650,893
» mur-				
» tak-				
<i>Kakel- och krukmakaregods</i> ...	517,004	708,549	814,618	803,417
<i>Porcelain, fajans, oäkta hvit</i> ...	2,578,867	1,884,307	2,323,928	2,544,668
» » » dekore- rad.....				
» äkta hvitt				
» » dekoreradt				
Import:				
<i>Tegel, eldfast</i>	139,886	61,795	38,714	73,057
» mur-	188,217	110,500	207,568	215,066
» tak-	30,477	17,865	26,943	26,699
<i>Golf- och vägglattor (tiles)</i> ...	—	—	32,231	41,580
<i>Kakel</i>	598	1,919	8,841	5,946
<i>Krukmakaregods</i>	20,146	108,848	119,033	123,069
<i>Porcelain, fajans, hvit</i>	24,794	23,215	60,540	100,795

	1874	1875—1879	1880—1884	1884
<i>Porcelain, fajans, dekorerad</i>	69,580	77,795	137,967	174,755
» äkta hvitt	21,929	22,581	35,631	38,157
» » dekoreradt	221,152	193,501	236,464	250,795
Export:				
<i>Tegel, eldfast</i>	34,762	94,810	414,611	417,084
» mur-	59,463	66,452	269,652	486,242
» tak-	351	759	297	420
<i>Golf- och väggplattor (tiles)</i> ...	—	—	—	—
<i>Kakel</i>	5,147	1,947	2,712	1,065
<i>Krukmakaregods</i>	1,697	13,251	16,256	17,328
<i>Porcelain, fajans, hvit</i>	31,529	280,000	70,020	125,804
» » dekorerad	21,345	27,483	67,428	128,328
» äkta hvitt	746	1,960	1,205	1,740
» » dekoreradt	3,011	4,729	13,221	19,650

Af dessa uppgifter framgår, att artikeln tegel, i hvilken i statistiken innefattas eldfast tegel, vanligt byggnadstegel och taktegel, under det sista decenniet varit föremål för en alltjemt stigande tillverkning af rätt högt värde, samt att importen, jemförd med tillverkningen, under de sista åren varit af ringa betydelse. Den torde hufvudsakligen hafva inskränkt sig till införsel af taktegel och façadtegel; blott till några få platser på landets västkust torde vanligt byggnadstegel hafva införts.

Då vanligt byggnadstegel betingar ett i förhållande till varans vikt och omfång billigt pris och till följd häraf ej kan bära dryga transportkostnader, torde detsamma liksom äfven dräneringsrör ej böra beläggas med tull. Annorlunda ställer sig förhållandet med taktegel samt list- och façadtegel, hvilka båda, i synnerhet det sistnämnda, är föremål för en mera invecklad tillverkning än byggnadsteglet.

Façadtegel, hvaraf rätt betydliga kvantiteter i synnerhet under den sista tiden införts, börjar nu blifva föremål för inhemsk tillverkning, som kommer att fylla ett kämbart och växande behof, men som till en början blir förenad med de för hvarje ny fabrikation vanliga svårigheterna och som under denna tid väl behöfver det skydd mot utländsk konkurrens, som kan

lemnas densamma. En gång kommen till stånd, torde nog den inhemska konkurrensen reglera prisen så, att artikeln ej fördyras genom tullskyddet. Det föreslås därför en tullsats af 0,5 öre per kilogram på taktegel och façadtegel. Samma tullskydd föreslås äfven på eldfasta tegel af alla slag. De ofvan lemnade statistiska siffrorna tyckas visserligen visa, att tillverkningen af denna artikel betydligt stigit i värde och nu är föremål för en betydande fabrikation och export, men af samma uppgifter framgår att import fortfarande eger rum. Då det i Sverige tillverkade eldfasta teglet i godhet torde täfla med, om ej rent af öfverträffa alla andra liknande fabrikat, kan det ej vara landet till gagn att spekulationen inkastar en vara af sämre beskaffenhet, som trycker på de redan mycket låga prisen och som, oakadt det billigare inköpspriset, vid användande ställer sig vida dyrare.

Till en något högre tullsats eller 1 öre per kilogram föreslås glaseradt façadtegel, listtegel, trottoarsten och gröfre golfplattor samt de i den nu gällande tulltaxan ej särskildt upptagna, men, efter hvad uppgifvet blifvit, märkvärdigt nog såsom »maskiner och redskap» hittills förtullade rör af lergods för vattenledningar eller tekniska behof.

Tillverkningen af alla till denna tullsats föreslagna artiklar är underkastad flera och mera invecklade procedurer än de under klass 1 och 2 upptagna. Af rör införes ännu rätt betydliga kvantiteter, hvilka dock borde här tillverkas, om fabrikationen genom en lämplig tullsats skyddas mot allt för stark utländsk konkurrens.

Af de under klass 4 upptagna, till en tullsats af 2 öre per kilogram föreslagna artiklar, deglar, mufflar, retorter m. m., införes för närvarande hela eller allra största delen af landets behof.

Vid förtullningen lära samma märkvärdiga förhållanden, som vid artikeln »rör» i föregående klass blifvit omnämnda, ega rum, i det de hänföres till »maskiner och redskap» och således äro tullfria.

Inom klass 5 med en tullsats af 7 öre pr kilogram äro inrymda arbeten af terra-cotta, krukmakaregods och så kalladt stentyg, som redan nu draga denna tullsats. Krukmakaregods med färgdekoration har dock blifvit upptaget i högre klasser. Inom denna klass hafva vidare blifvit inrymda enfärgade, oglacerade kakel och kakelugnsornament, som nu draga en tull af 5 öre, byggnadsornament, hvilka, såvidt tulltaxan blifvit rätt förstådd, nu draga en tull af 60 öre, samt oglaserade, enfärgade plattor (tiles) af mindre än 5 centimeters tjocklek. Af krukmakaregods införes visserligen allt för stora kvantiteter, men härvid är att bemärka, att större delen deraf (år 1884 155,111 kilogram af importerade 246,138 kilogram) kommer från Norge och således är tullfri; af återstoden torde största delen vara fajans, som blifvit förtullad såsom krukmakaregods. Den nu gällande tullsatsen är tillräcklig

för de simplare varorna; de bättre hafva, såsom nämnt är, föreslagits att uppföras i högre klasser. Omålad terra-cotta, oglacerade, enfärgade kakel och oglacerade, enfärgade byggnads-ornament äro vid tillverkningen underkastade samma tekniska behandling och böra draga samma tullsats. Då kakel är föremål för en stor och utvecklad inhemsk tillverkning, kan den obetydliga importen deraf endast omfatta de finaste och dyraste slagen af kakelugnar, för hvilka de i denna och följande klasser föreslagna tullsatser snarare äro låga än höga.

Flisor, plattor (tiles) af mindre tjocklek än 5 centimeter hafva blifvit föreslagna att höjas från 3 till 7 öre, sedan de gröfre och tjockare slagen deraf blifvit afskilda och föreslagna att förtullas med endast 1 öre. De finare slagen, de som egentligen äro föremål för den numera ganska betydliga införsel, som framkallats af de senare årens byggnadsverksamhet, äro att betrakta såsom fajans-artiklar, de äro till och med vid tillverkningen underkastade något svårare tekniska procedurer och en strängare sortering än de flesta andra artiklar inom denna klass, inom hvilken de föreslås att tullbehandlas.

Under klass 6 hafva upptagits färgdekorerad krukmakaregods, glaserade, enfärgade tiles, oglaserade, fler-färgade tiles, färgdekorerad stentyg, glaserade, enfärgade kakel.

Då alla dessa artiklar äro föremål för en i det närmaste lika kostsam teknisk behandling, hafva tullsaterna blifvit föreslagna att utgå med samma belopp som nu gäller för hvitt, oäkta porslin, eller 10 öre pr kilogram, och hafva äfven vid förslagen till tullsatser inom klasserna 7 och 8 samma slag af artiklar ehuru i dekoreradt skick blifvit sammanförda.

På grund af hvad ofvan blifvit anfördt, föreslås de i nedanstående tabell angifna tullsatser och att varorna tullbehandlas endast efter deras nettovigt.

Förslag till tullsatser å lervaror.

	Tullsatser:				Franska traktaten medgifver kronor per kilo
	gällande		föreslagna		
	proc. af värdet	kronor per kilo	proc. af värdet	kronor per kilo	
8.					
Klass 1. Tegel-, mur-, vanligt, och klinkor ej glaseradt	—	fritt.	—	fritt.	—
Rör, dränerings, utan fläns.....	—	fria.	—	fria.	—

	Tullsatser:				Franska traktaten medgifver kronor per kilo
	gällande		foreslagna		
	proc. af värdet	kronor per kilo	proc. af värdet	kronor per kilo	
Klass 2. <i>Tegel, eldfäst, ej glaseradt.....</i>	—	fritt.	—	0,005	—
» <i>façad- eller beklädnads,</i> <i>ej glaseradt</i>	—	fritt.	—	0,005	—
» <i>list-, ej glaseradt</i>	—	fritt.	—	0,005	—
» <i>tak-, glaseradt eller ej</i> <i>glaseradt</i>	—	fritt.	—	0,005	—
<i>Ann. 1.</i> Facad-tegel är ett murtegel, som genom pressning eller annan behandling erhållit en finare yta och en mera korrekt form än vanligt murtegel.					
<i>Lervaror:</i>					
<i>Ann. 2.</i> List-tegel är så formadt, att det kan användas till inkantning af fönster, dörrar, portaler eller arkitektoniska lister å byggnader; det saknar inpressade eller upphöjda ornament.					
Klass 3. <i>Tegel, façad-, glaseradt</i>	—	fritt.	—	0,01	—
» <i>list-, glaseradt</i>	—	fritt.	—	0,01	—
<i>Rör, vattenlednings- eller för</i> <i>tekniska behof, glaserade</i> <i>eller ej glaserade</i>	—	fria.	—	0,01	—
<i>Trottoarsten och golf-plattor,</i> <i>enfärgade, mer än 5 milli-</i> <i>meter tjocka, ej glaserade</i>	—	fria.	—	0,01	—
Klass 4. <i>Deglar, retorter, mufflar, vatten-</i> <i>hoar, badkar och liknande</i> <i>varor, glaserade eller ej</i> <i>glaserade</i>	—	fria.	—	0,02	—
Klass 5. <i>Vaser, pelare m. fl. arbeten</i> <i>af s. k. terra-cotta, en-</i>					

	Tullsatser:				Franska traktaten medgifver i kronor per kilo.
	gällande		foreslagna		
	proc. af värdet	kronor per kilo	proc. af värdet	kronor per kilo	
<i>Lervaror:</i>					
färgade, ej glaserade ej målade, tryckta eller färg- stämplade	—	0,07	—	0,07	0,10
<i>Fajans</i> , oglaserad	—	—	—	0,07	0,10
<i>Byggnads-ornament</i> , enfärgade, ej glaserade	—	0,60	—	0,07	—
<i>Kakel, kakelugns-ornament</i> , en- färgade, ej glaserade.....	—	0,05	—	0,07	0,10
<i>Krukmakare-gods</i> , enfärgadt, ej glaseradt eller ock helt och hållet eller delvis glaseradt, ej måladt, tryckt eller färg- stämpladt.....	—	0,07	—	0,07	—
<i>Stentyg</i> , enfärgadt, glaseradt, ej måladt, tryckt eller färg- stämpladt (t. ex. <i>selzer-krus</i>)	—	—	—	0,07	—
<i>Krukor, krus</i> och dylikt af eldfast lera, saltglaserade (t. ex. Höganäs' salt-glase- rade kärl)	—	0,07	—	0,07	—
<i>Flisor, plattor (tiles)</i> , till golf- eller väggbeklädnad, en- färgade, ej glaserade, af mindre tjocklek än 50 milli- meter	—	0,03	—	0,07	—

Anm. 1. Krukmakaregods utgöres af föremål, tillverkade af vanliga leror. De färdiggöras på drejskifvan samt torkas och brännas utan att undergå svarfning, till följd hvaraf ytan är gröfre och föremålen ej så korrekta som dylika af fajans och andra högre

	Tullsatser:				Franska traktaten medgifver i kronor per kilo.
	gällande		föreslagna		
	proc. af värdet	kronor per kilo	proc. af värdet	kronor per kilo	
<i>Lervaror:</i>					
slag af lervaror. Godset är till färgen brunrött, gult eller rödgult och poröst.					
<i>Anm. 2. Stentyg (Steinzeug, grès céram., stone ware), är vanligen grått eller gulgrått, i brottet tätt eller mindre eintradt, ej poröst.</i>					
Klass 6. <i>Flisor, plattor (tiles), enfärgade glaserade, ej målade, tryckta eller färgstämplade</i>	—	0,03	—	0,10	0,10
<i>Flisor, plattor (tiles), ej glaserade, med mönster i en eller flera färger (t. ex. encaustic tiles)</i>	—	0,03	—	0,10	0,10
<i>Krukmakaregods, glaseradt, måladt, tryckt eller färgstämpladt i en färg</i>	—	0,07	—	0,10	—
<i>Stentyg, såsom krukor, krus, muggar, saltglaserade, målade, tryckta eller färgstämplade i en färg (t. ex. Cölnische Potten, Rheingut och liknande varor)</i>	—	—	—	0,10	—
<i>Kakel, enfärgadt, glaseradt, ej måladt, tryckt eller färgstämpladt</i>	—	0,05	—	0,10	0,10
<i>Kakelugnsornament, enfärgadt, glaseradt, ej måladt, tryckt eller färgstämpladt</i>	—	0,05	—	0,10	0,10

		Tullsatser:				Franska traktaten medgifver i kronor per kilo	
		gällande		föreslagna			
		proc. af värdet	kronor per kilo	proc. af värdet	kronor per kilo		
<i>Lervaror:</i>							
Klass 7.	<i>Flisor, plattor, (tiles)</i>		—	0,03	—	0,16	0,16
	<i>Kakel och Kakel- ugns-ornament</i>	glaserade. målade, tryckta eller	—	0,05	—	0,16	0,16
	<i>Terra-cotta</i> (t. ex. från Ipsens enke)	färgstämp- lade i en färg.	—	0,07	—	0,16	0,16
Klass 8.	<i>Flisor, plattor (tiles)</i>	enbart för- gylda eller med färg och	—	0,07	—	0,16	0,16
	<i>Kakel</i>	förgyllning eller målade, tryckta eller	—	0,05	—	0,16	0,16
	<i>Kakelungs-ornament</i>	färgstämp- lade i flere	—	0,05	—	0,16	0,16
	<i>Stentyg</i>	färger med eller utan guld.	—	—	—	0,16	0,16
	<i>Lervaror, dekorerade med ej inbrända färger (siderolith, terralith)</i>		—	0,07	—	0,16	0,16
	<i>Terra cotta</i> (t. ex. från Ipsens enke), målad, tryckt eller färgstämplad i flera färger...		—	0,07	—	0,16	0,16
	<i>Med metall monterade lervaror med undantag af sådana af äkta porslin</i>		—	—	—	0,16	0,16

XXIV.

Alabaster, Gips, Kalksten, Krita, Marmor och Cement.

Alabaster och Gips samt arbeten deraf.

Alabaster, oarbetad i block, bör vara tullfri, hvaremot den nu gällande tullsatsen på alabaster-arbeten, ej specificerade, 50 öre per kilogram, bör bibehållas.

Gips och gips-arbeten.

Vår nu gällande tulltaxa upptager under samma rubrik »Gips» såsom råmaterial, gipssten, som den genom malning och bränning förädlade varan. Till följd häraf kan ej uppgifvas det belopp, hvartill importen af den senare varan kan belöpa sig, men antagligt är, att större delen af hvad som deraf förbrukas tillverkas inom landet. Då likväl derjemte en anmärkningsvärd införsel eger rum — under 1881—1885 infördes i medeltal årligen en totalmängd gips af 1,717,903 kilogram och år 1885 ensamt 2,287,304 kilogram — föreslås å preparerad (bränd och mald gips), en tull af 40 öre per 100 kilogram, och torde denna tullsats vara så mycket mera motiverad, som denna artikel, för att till fullo uppfylla de anspråk, som ställas på densamma, bör vara nyberedd och ej under längre tid i lager upplagd, hvilket är fallet med den utländska varan, som under den tid sjöfarten är stängd här försäljes.

Råmaterial gipssten föreslås att fortfarande vara tullfritt.

På arbeten af gips föreslås ej förändring i tullsatsen.

Kalksten, marmor samt arbeten deraf.

Kalksten, kalk, släckt och osläckt, marmor, oarbetad eller i block, föreslås att fortfarande vara tullfria. I nu gällande tulltaxa finnes ej artikeln marmor omnämnd; möjligen förtullas densamma, äfvensom arbeten deraf, såsom »sten». Arbeten af sten draga en tull af 3 öre pr kilogram, om de äro polerade; öfriga slag äro tullfria.

Då inom vårt eget land finnas tillgångar på marmor och kalksten, hvilka förtjena en vidsträcktare bearbetning än som nu eger rum, då det utländska råmaterial numera väl bör kunna här i landet bearbetas till de föremål, som deraf kunna afsättas, och då slutligen artiklar af dessa material väl torde få hänföras till dem, som ligga utom den vanliga förbrukningens behof och till stor del kunna anses såsom lyxföremål, föreslås en tull af 50 öre pr kilogram på arbeten af marmor och kalksten, polerade eller opolerade, ej specificerade.

Cement

är numera föremål för rätt betydande inhemsk tillverkning, hvilken under år 1879—1883 hade att uppvisa ett anmärkningsvärdt exportöfverskott, det högsta 1882 till 134,350 kronors värde; 1883 nedgick dock detsamma till 21,430 kronor och 1884 importerades för 105,280 kronor mer än hvad som utfördes. Importen för 1886 utgjorde 408,208 kronors värde.

Då landet eger rika tillgångar på råmaterial för tillverkning af denna viktiga artikel, och onödig införsel af utländska varor ej torde böra uppmuntras genom tullfrihet på de varor, som här i landet tillverkas af lika godhet och till samma pris som den utländska varan, föreslå vi en tullsats af omkring 10 proc. af varans värde eller 0,4 öre pr kilogram.

XXV.

Drufsocker, maltsocker och stärkelsesocker.

Dessa sockerarter tillverkas af potatisstärkelse: drufsocker (dextrose), potatissocker, stärkelsesocker (glykose) genom svafvelsyras inverkan på stärkelse och maltsocker genom diastas' inverkan på stärkelse.

Det förra har en mångsidig användning för vinberedning, uti sockerbageriet, samt till beredande af sockercouleur, och då för Sverige saknas alla statistiska uppgifter, vare sig om tillverkning eller import, så anföres som bevis för artikelns betydelse tillverkningskvantiteten i tyska riket 1882 och 1883, som utgjordes af 19,107,000 kilogram drufsirup, 9,290,000 kilogram drufsocker och 1,279,000 sockercouleur.

Maltsockret användes dels omvexlande med drufsockret, dels synes det få en storartad användning speciellt inom ölbryggerierna.

Då alla skäl synas tala för att dessa sockerarter kunna tillverkas inom landet, böra de beläggas med en skyddstull, motsvarande tullen å vanligt socker.

På grund deraf föreslås, att drufsocker, maltsocker och stärkelsesocker uti fast form åsättes en tull lika med den å rörsocker, eller för hvitt raffineradt 33 öre pr kilogram, för drufsocker, maltsocker och stärkelsesocker med mörkare färg än n:o 18 efter Hollands standart 23,5 öre per kilo.

För druf-, malt- och stärkelsesirup 15 öre per kilogram.

För sockercouleur 20 öre pr kilogram.

XXVI.

Stärkelse.

Stärkelse framställes inom landet af potatis, hvete och ris. Enligt kommerskollegii berättelse voro hos oss år 1880 i gång 8 fabriker med ett tillverkningsvärde af 304,215 kronor, 1881 11 fabriker med ett tillverknings-

värde af 328,013 kronor, 1882 16 fabriker med ett tillverkningsvärde af 267,940 kronor, 1883 15 fabriker med ett tillverkningsvärde af 162,944 kronor och 1884 17 fabriker med ett tillverkningsvärde af 245,646 kronor. Hvarje uppgift på tillverkningskvantiteten saknas. Under femårsperioden 1875—1879 infördes i medeltal årligen 644,544 kilogram och år 1880—1884 årligen i medeltal 586,277 kilogram och år 1884 ensamt 684,822 samt 1885 1,187,357 kilogram.

Under antagande att den importerade stärkelsen utgöres till hälften af potatisstärkelse och till hälften af risstärkelse, kan importen lägst beräknas till 34 öre per kilogram eller till ett värde år 1884 af 232,839 kronor, eller ungefär lika stort som alla de inhemska fabrikernas tillverkningsvärde, samt 1885 till ett värde af 380,241 kronor.

Detta förhållande förefaller egendomligt, då stärkelse är skyddad med en tullsats af 10 öre pr kilogram eller ungefärligen 30 procent af värdet. Orsaken ligger dels deruti, att utländska fabrikat, såsom Colmans risstärkelse, lyckats så inarbetas uti den svenska marknaden, att konsumenterna fortfarande köpa denna vara och betala det därför fordrade priset, dels ock hufvudsakligen deruti, att de utländska fabrikanterna oberoende af den höga tullsatsen dock fortfara att konkurrera på den svenska marknaden och här uti Sverige tillhandahålla stärkelsen, inklusive tull- och fraktkostnader, till billigare pris än den säljes i Tyskland och England.

Enligt af herr Harald von Gegerfelt uti Göteborg, som sjelf eger en stärkelsefabrik, lemnade upplysningar har på grund af den sista tullnedsättningen behovet af potatisstärkelse till stor del fylts från Tyskland, och har den hufvudsakliga importen skett af pressjästfabriker och appreturverk. Herr Gegerfelt förmäler att tysk potatisstärkelse stått importörerna, inklusive tull och omkostnader, i svensk hamn till 33 öre per kilogram, men att den gick ned på våren 1886 till omkring 26 öre per kilogram, under det samtidigt 1:ma potatisstärkelse noterades i Berlin 35 öre per kilogram och sekunda 29 öre per kilogram.

Om ifrån de pris, som de tyska fabrikanterna erhöello för stärkelsen i svensk hamn våren 1886, afdrages tull och omkostnader med 12 öre per kilogram, kvarstår ett pris af endast 14 öre per kilogram, för den tyska fabrikanten vid hans fabrik. Detta bevisar att han, med en prisreduktion af mer än 50 procent af försäljningspriset inom eget land, i Sverige afbördat sig en del af sitt produktionsöfverskott.

Med risstärkelse råder samma förhållande. Colmans risstärkelse noteras i England till 56 öre pr kilogram, men säljes i Sverige, inklusive tull och omkostnader, till 52 öre pr kilogram. Afdragas dessa, så visar sig att Colmans risstärkelse säljes till Sverige af den engelska fabrikanten omkring

25 procent billigare än i England gällande pris. På samma sätt förhåller sig med tyska risstärkelsen. Då, som ofvan nämnts, stärkelse infördes till belopp af öfver 200,000 kronor, har den nyligen gjorda nedsättningen af tullen på stärkelse från 14 till 10 öre pr kilogram visat sig ej vara af omständigheterna betingad, hvarför föreslås, att stärkelse och potatismjöl äfven som det af stärkelse beredda dextrinet åsättes en tull af 14 öre pr kilo.

Skulle emellertid den i senaste tullmotionen föreslagna tullen å risgryn och hvete vinna Riksdagens bifall, föreslås, enligt grundsatsen att fabrikat drager högre tull än materialet, att tullsatsen å stärkelse ytterligare ökas med ett belopp en och en half gång högre än den tullsats Riksdagen kan komma att pålägga nämnda två artiklar. Skulle olika tullsatser åsättas dessa artiklar, beräknas ifrågavarande förhöjning efter den högre tullsatsen.

I samband med stärkelsen må påpekas det oegentliga uti att alla slags »gryn» äro tullfria, då man vet att största delen sago-, perlgryn m. fl. beredas af stärkelse, som nu har en tull af 10 öre per kilogram. Konseqvensen bjuder naturligtvis, att dessa sorter gryn förtullas med minst samma belopp som den råvara, hvaraf de beredas. Importen af »sago m. m.» utgjorde 1885 625,465 kilogram, värda 249,386 kronor. Vi föreslå derfor att sago- och perlgryn förtullas med 15 öre pr kilogram.

XXVII.

Jäst.

Pressjästtillverkningen, som inom landet 1875 uppgick till ett värde af 42,000 kronor, hade 1879 stigit till 559,540 kronor, 1880 till 929,485 kronor, men nedgick 1884 till 534,194 kronor. Importen, som 1880 belöpte sig till 55,232 kilogram, uppgick 1881 till 191,468 kilogram, men hade 1884 nedgått till i det närmaste samma siffra som 1880, eller 55,124 kilogram. År 1885 steg inporten åter till 91,778 kilogram. Det framgår här af, att pressjästtillverkningen under de tio sista åren stigit rätt betydligt, men att den dock icke fyller landets behof, i det betydliga mängder deraf införas i synnerhet från Danmark (1884 53,108 kilogram af importerade 55,124 kilogram), der denna fabrikation är skyddad med en tull af 4 skilling per danskt skålpund. Jäst kan i Sverige tillverkas till ungefär samma pris som i Danmark, der den betingar samma pris, som här af de svenska fabrikanterna fordras, men hvilket pris till följd af den danska konkurrensen ofta måste så mycket nedsättas, att tillverkningen ej lemna någon behållning. Det är lätt begripligt, att den danska fabrikanten skall finna det fördelaktigt såväl att inrätta sig så, att han utöfver den för hemlandet beräknade tillverkningen kan producera ett större eller mindre qvan-

tum för att till något lägre pris och med något mindre vinst säljas i Sverige, som står honom alldeles öppet, som ock att han vid minskad afsättning inom eget land skall finna det fördelaktigare att äfven med någon förlust på den svenska marknaden kasta den vara, han ej kan afyttra hemma. Han riskerar vid sådant förhållande ej att förstöra prisen på sin egen hufvudmarknad. Genom den tull Danmark lägger på denna artikel är den svenska fabrikanten förhindrad att sköta sig på samma sätt, och det synes därför vara endast den allra billigaste gärd af rättvisa åt denna handtering, att den här skyddas med samma tullsats som i Danmark.

Skulle tullar på spannmål af Riksdagen beslutas, ligger häruti ett ytterligare skäl till åsättande af tull på denna artikel, för hvars framställning spannmål är råmaterial.

På grund af hvad här ofvan har anförts, föreslås en tull på jäst alla slag af 14 öre per kilogram.

XXVIII.

Bröd.

Vår nu gällande tulltaxa stadgar för bröd en tull af 15 öre per kilogram, under det att å konfektyrer en tullsats af 47 öre per kilogram är bestämd. Då således för finare bakverk tvenne olika tullsatser blifvit bestämda, har meningen dermed tydligen varit att den lägre tullsatsen, 15 öre per kilogram, endast skulle hänföra sig till finare bakverk, som likväl bibehållit karakteren af bröd, d. v. s. till de vanliga, billigaste slagen af »cakes», i hvilka mjöl ingår såsom hufvudsakligaste beståndsdel, och att den högre tullsatsen skulle tillämpas på bakverk, hvilka ej längre kunde anses såsom bröd och hvilka, äfven om benämningen »cakes» å dem af tillverkarne blifvit bibehållen, genom större tillsatser af socker, mandel m. m. mer eller mindre närmat sig konfektyrer. I praktiken har vid tullbehandling af dessa artiklar en sådan princip icke blifvit tillämpad, i det alla finare »cakes» och bakverk, äfven om de varit vida mer af konfektyr- än brödnatur, blifvit förtullade efter den lägre tullsatsen. Medgifvas måste visserligen, att det för tulltjenstemännen skall vara ganska svårt att afgöra, när en sådan artikel skall anses för bröd eller konfektyr, men deremot kan man fråga sig, om under dylikt förhållande ej den högre tullsatsen borde tillämpas i stället för den lägre. Det är ock möjligen till följd af svårigheten att skilja de olika slagen bakverk, som de framställningar, hvilka sockerbagare i Stockholm tvenne gånger inlemnad till generaltullstyrelsen i syfte att erhålla den förändring i

förtullningssättet å ifrågavarande artiklar, blifvit lemnade utan afseende, oaktadt af de i dessa framställningar lemnade beskrifningar (recepter) på många slags »cakes» tydligen blifvit ådagalagdt att i flere af dem ingå socker, mandel m. m. till qvantiteter, som i och för sig draga högre tull än den färdiga varan. Så visar t. ex. denna utredning att, medan en kilogram cakes, såsom nämndt blifvit, drager en tull af 15 öre, utgör tullen på socker, mandel m. m. som åtgår till en kilogram färdig vara från 9,5³ öre ända till 54 öre. Det framgår häraf, att äfven i de simplaste slagen finare bakverk den nu tillämpade tullen lemnar föga skydd för en inhemsk fabrikant, som vill egna sig åt denna handtering, under det den utländska fabrikanten å medelvaran och de finare slagen genom densamma åtnjuter rent af en införselpremie. De försök, som gjorts att här införa denna industri, hafva ock strandat på dessa förhållanden.

Importen år 1878 uppgick till ett värde af 219,149 kronor men hade stigit till 358,629 kronor år 1884. Det är således rätt betydliga mängder, som införas i landet af en vara, af hvilken största delen här borde kunna tillverkas till lika billigt eller obetydligt högre pris än i utlandet och hvilken äfven till sina simplaste slag måste anses såsom en lyxvara. Det torde därför få anses motiveradt, att tullen på densamma sättes så högt, att icke de på råmaterialen gällande tullsatserna omöjliggöra en inhemsk tillverkning och att det för hvarje inhemsk industri behöfliga tullskydd äfven må komma denna handtering till del, och föreslås därför samma tullsats, som i Norge är åsatt denna vara, eller för finare småbröd, bakelser, cakes, pepparkakor med flera dylika slag, hvilka ej kunna till konfektyrer hänföras, 40 öre per kilogram, närmaste emballagets vikt inberäknad, genom hvilken tullsats äfven skulle förekommas de missgrepp, till hvilka nu gällande mellanrikslag skulle kunna gifva anledning. Andra slag af bröd föreslås tullfria såsom hittills.

XXIX.

Kakao och chokolad.

För kakao bestämmes i nu gällande tulltaxa en tull af 30 öre per kilogram, under det tullen för chokolad är 50 öre per kilogram.

Under år 1884 infördes af kakao 69,826, 1885 95,108 kilogram och af chokolad 49,560, 1885 58,423 kilogram, för hvilka båda artiklar erlades en tull af tillsammans resp. 45,702 och 57,735 kronor.

Vid kakaos beredning till chokolad uppstår enligt från yrkesidkare erhållna uppgifter genom rostning, rensning m. m. en vikt förlust af i medel-

tal 25 proc., hvadan den effektiva tull, som den inhemska fabrikanten måste erlägga, uppgår till 40 öre per kilogram. Tages vidare i beräkning tullen på materialier, (staniol, omslag, etiketter m. m.), hvilka behöfvas vid den färdiga varans emballering, framgår, att det tullskydd, den inhemska tillverkaren åtnjuter, ej uppgår till 10 öre per kilo och således är nästan nominelt.

Följden häraf har ock varit att, under det förbrukningen af chokolad betydligt tilltagit, blott en ringa del af den ökade förbrukningen kommit de inhemska fabrikanterna till godo och att dessa blott med svårighet kunna i täflan med den utländska varan uppehålla sin tillverkning.

Under det nemligen importen af kakao år 1875 uppgick till 45,186 kilogram och år 1884 hade stigit till 69,826 och 1885 till 95,108 kilogram, utgjorde importen af chokolad år 1875 6,726 kilogram, men år 1884 49,560 och 1885 57,735 kilogram; af råmaterialen hade således importen ökats med omkring 54 proc. och af det färdiga fabrikatet med omkring 640 proc.

Om en inhemsk tillverkning af chokolad, hvaraf förbrukningen alltjemt ökas och hvilken artikel med skäl torde få anses mera såsom ett helsosamt näringsmedel än som en njutningsartikel och hvilken inom landet kan tillverkas af fullt samma godhet som den utländska varan och under vida större kontroll på renhet och halt af kakaoämnet än denna, skall kunna ega bestånd, är det nödvändigt, att ett i förhållande till varans värde mera lämpadt tullskydd än det nuvarande kommer den till del. Ett sådant ökad skydd skulle enklast erhållas genom att belägga den färdiga varan med högre tull, men då kakao är ett råämne, som ej kan frambringas inom landet, och då de deraf tillverkade fabrikat, såsom redan nämnt är, torde få anses snarare såsom närings- än njutningsmedel samt den jembförelsevis obetydliga inkomst, staten hemtar af kakaotullen (år 1884 20,948 kronor), ej gerna kan föranleda dess hänförande till finanstillarne, föreslås, att kakao må blifva tullfritt och att tullen på chokolad sättes till 30 öre per kilogram.

XXX.

Tobak.

Intill år 1859 utgjorde tullen å			
tobaksstjelnk	4	skill.	per skålp.
å tobaksblad	7	»	»
» cigarrer	1 riksdaler	6	»
År 1859 sattes tullen å stjelnk och blad till	29	öre	»

å cigarrer	1 krona 30 öre	per skålp.
» karfvad tobak	45 » » »	
» malen tobak och snus	50 » » »	
» hopvriden, pressad och spunnen	35 » » »	
» stänger och karotter	55 » » »	

Dessa tullsatsers gäld till år 1879, då de höjdes på stjolk och blad till 42,5 öre per skålpund eller 1 krona per kilogram, under det tullen på cigarrer sattes till cirka 1 krona 27 öre på skålpund eller 3 kronor pr kilogram. Under det cigarrer före 1859 drogo en tull, som var omkring åtta gånger högre än den, som erlades för råvaran, förändrades detta förhållande 1859 så, att den då stadgade tullsatsen på cigarrer blef fyra och en half gång större än den på blad och stjolk. Den absoluta skilnaden i tullsatsen på blad och cigarrer, eller 47 skilling per skålpund, blef dock i 1859 års tulltaxa ej blott bibehållen utan till och med något utsträckt, den stälde sig nemligen enligt denna till 101 per skålpund. Härvid är dock att märka, att stjolk, som förut dragit lägre tull än blad, då blef belagd med samma tullsats. Genom bestämmelserna i 1879 års tulltaxa förändrades förhållandet derhän, att tullen på cigarrer blef endast tre gånger större än på råmaterialet, och den absoluta skilnaden nedgick från 101 öre till 85 öre per skålpund. Den höjda tullen på råmaterialet stälde sig mycket känbarare för fabrikanter, som den representerar ett vida högre belopp i den färdiga varan, än hvad ett flygtigt genomseende af tulltaxan gifver vid handen. Enligt från yrkesidkare inhemtade upplysningar uppstår nemligen under fabrikation genom varans torkning, rensning m. m. en förlust af från 20 till 30 procent. Tullsatsen på råvaran höjes härigenom med omkring $\frac{1}{3}$ -del och den absoluta skilnaden i tullsatsen nedgår till omkring 70 öre per skålpund.

Dertill kommer ock att räntan på de ej obetydliga belopp, som fabrikanter har att i tull erlägga på de stora förråd, han måste hålla i lager af råmaterialet, är af rätt stor betydelse och jemte räntan å förlaget i sin helhet spelar en vida större rol för den svenske fabrikanter än för den utländske. En följd af de för tobaksindustrien ofördelaktiga förhållanden, som genom de sista tullförändringarne inträdt, har ock varit att, enligt från kommerskollegium erhållen uppgift, tillverkningen af cigarrer från 1879, då 1,177,533 skålpund tillverkades, nedgått till 601,534 skålpund år 1885, samt att tobaksarbetarnes antal under samma tid nedgått från 3,220 till 2,834. Minskning i produktionen belöper sig således under denna tid till 49 procent. Samtidigt har arbetsstyrkan minskats med 12 procent och skulle nedgått ännu mera, om ej arbetstiden vid de flesta fabriker blifvit inskränkt för att undvika afskedandet af ett ännu större antal arbetare. Under motsvarande tid

har importen af cigarrer, som år 1879 uppgick till 105,199 skålpund, ökats till 184,446 skålpund år 1885, det vill säga tillvuxit med omkring 75 procent. De importerade cigarrererna utgöras till större delen af de bättre och dyrare slagen, som förbrukas af de i ekonomiskt hänseende bättre lottade samhällsklasserna. Deras högre värde torde väl motivera en högre tullsats än den nu gällande. Sammalunda är förhållandet med cigarretterna. Vid tillverkning af öfriga tobaksfabrikat har den ökade tullen på råmaterialet äfven ofördelaktigt inverkat, om ock ej i samma grad som vid cigarrfabrikationen, och skillnaden mellan tullsatserna på råmaterial och fabrikat är för ringa att bereda den inhemska handteringen något skydd. Om ock tobak, i hvilken form den än användes, måste anses såsom ett njutningsmedel, har dess begagnande dock så inträngt i en stor del af befolkningens behof, att den nästan kan anses såsom en nödvändighetsvara och säkert är, att många hellre underkasta sig inskränkning och försakelse af verkliga lefnadsbehof, än de afstå från njutandet af tobak. Dess förbrukning är ock i ständigt tilltagande och torde vara föremål för en i alla länder tillväxande fabrikation, som i Sverige väl bör i största möjliga mån bedrivas af svenska händer.

På grund af hvad som anfördt blifvit föreslås, att, under förutsättning af en tull af 1 krona per kilogram för tobak, arbetad, blad och stjeln tullen må sättas å:

cigarrer och cigarretter till 5 kronor per kilogram,	
arbetad tobak, andra slag	2 » » »

XXXI.

Läderindustrien.

Om denna industri torde med allt skäl kunna sägas, att den är en för vårt land naturlig näring, äfven som att tillgången inom ett land på goda och sorgfälligt beredda lädervaror måste räknas till de ur den allmänna hushållningens synpunkt angelägnaste behof.

Under en lång följd af år, ända in på 1850-talet, bedrefs också denna handtering med framgång i Sverige, och dess idkare försummade ej att i jembredd med tidens stegrade fordringar gifva åt sina tillverkningar all den fulländning, som utbildad yrkesskicklighet och maskineriers användande mäga åstadkomma.

Det torde jemväl icke kunna motsägas, att näppeligen någon industri har så stora svårigheter att kämpa mot, när det gäller att täfla med andra länders tillverkningar.

Då stora och dyrbara förlag af både råvaror och beredningsämnen måste ständigt hållas, och då för vissa grenar af fabrikationen, just till och med de viktigaste, kan erfordras en tidsutdrägt af inemot 1½ år, innan af den under beredning tagna råvaran hinner framställas en produkt, hvars försäljning förmår åt tillverkaren återföra hans förskjutna kapital jemte derå under tiden upplupen ränta; så bör vara alldeles klart, att en idkare af denna tunga industri måste framför allt ega att påräkna någorlunda stabilitet i tullagsstiftningen, så framt det skall vara honom möjligt att egna arbete och omtanke åt sin handterings utvecklande.

Man finner därför också alla de högst stående kulturländerna i våra dagar genom välbetänkta tullpolitiska åtgärder söka bereda sin lädertillverkning en fullt betryggande inhemsk marknad.

Här i landet deremot har man under de senaste årtiondena följt en motsatt väg. Genom hastigt sänkande af införselsafgifterna har man lagt den inhemska marknaden öppen för äfven de mest underhålliga främmande läderartiklar, med hvilka en ärligt bedrifven svensk tillverkning är urståndsatt att täfla.

Enär franska handelstraktaten hindrar lädertullarnes i allmänhet förhöjning hafva vi därför endast kunnat föreslå tullförhöjning å de artiklar, för hvilka denna traktat ej lägger hinder i vägen.

Vi föreslå alltså å

Nåtiade arbeten samt krökta och okrökta resefter	pr kg.	0,56 kronor
Maskinremmar af läder och syremmar	» »	0,29 »
a) Becksöms- eller s. k. sjöstöflar	» »	0,90 »
b) med bottnar af trä	» »	0,50 »
c) andra slag	» »	0,94 »

Sadelmakeriarbeten hvaraf under år 1884 importerades till värde af 99,620 kronor.

Läderarbeten, ej specificerade, hvaraf under samma år importerades till värde af 63,118 kronor.

Å dessa båda artiklar föreslås en tull af 30 procent å värdet, hvarvid som måttstock för bedömande af värdet bör tagas det pris, till hvilket ifrågasvarande föremål kunna tillverkas här i landet.

Tabell, utvisande medeltal för år under nedannämnda perioder.

År	Tullsats		Sulladers import		Sulladers tillverkning		Sulladers export		Sulladers förbrukning inom landet		Rikets folk-mängd	Sulladers åtgång pr individ		Export af oberedda budar Kr.	Export af ekbark Kbm.
	pr 1/4 öre	pr kilo-gram öre	Kilo-gram	Kronor	Kilo-gram	Kronor	Kilo-gram	Kronor	Kilo-gram	Kronor		Kilo-gram	Kronor		
1860—64	25	58,75	*)122,739	394,583	888,170	2,660,199	976	3,233	1,009,933	3,051,549	3,967,118	0,25	0,769	288,037	—
1865—67	15	33,25	175,220	411,766	728,015	2,503,578	739	1,736	902,496	2,913,608	4,156,833	0,22	0,701	432,784	—
1868—75	10	23,5	475,920	1,224,011	881,194	3,037,458	2,931	6,888	1,354,183	4,254,581	4,247,222	0,32	1,002	717,654	—
1876—79	6	14,1	1,456,706	3,552,030	632,930	2,105,539	9,766	24,568	2,078,870	5,633,001	4,506,255	0,46	1,250	505,816	7,592
1880—84	6	14,1	1,865,499	3,824,273	498,657	1,488,622	13,359	27,386	2,364,156	5,285,509	4,593,014	0,50	1,151	750,696	12,890
1885 **)	6	14,1	2,483,635	5,091,452	—	—	5,740	11,767	—	—	—	—	—	—	—

*) Hufvudsakligast af tullfritt läder från Norge.

***) Detta års uppgifter äro bekomna på enskild väg. *Differentialtullkomitén.*

XXXII.

Lim, husblås och gelatin.

Lim. Enligt kommerskollegii berättelse infördes i årligt medeltal			
1875—1879	123,181	kilogram	lim
1880—1884	193,728	»	»
deraf ensamt år 1884	198,459	»	»
1885	240,437	»	»
1886	299,263	»	»

Den inhemska tillverkningen uppskattades i fabriks-statistiken 1880—1884 till ett årligt medelvärde af 28,796 kronor, hvilket enligt antagna tullvärdet motsvarar en årlig medelproduktion af 41,140 kilogram.

Samtidigt utfördes i årligt medeltal 1,697 kilogram.

Sammanställas nu dessa siffror med hvarandra, finner man, att vid landets limfabriker allenast tillverkas vid pass 17 procent af landets behof af denna vara.

Men då i Sverige förefinnes riklig tillgång på erforderliga råämnen för denna synnerligen enkla tillverkning, borde en ändring i ofvan antydda missförhållande vara både önskvärd och lätt åstadkommen. Enligt fackmäns utsago skulle en höjning af tullsatsen på lim från nu gällande 10 öre per kilo till 25 öre per kilo antagligen visa sig tillräcklig att framkalla en inhemska tillverkning, stor nog för det egna behofvets fyllande.

Deremot lärer intet skäl förefinnas att för husblås och gelatin ändra den nu gällande tullsatsen 1 krona 70 öre per kilo.

XXXIII.

Oleo margarin (margarin).

Vid beredning af konstgjordt smör af talg separeras denna genom pressning i margarin och presstalg, af hvilka den senare ej kan användas till smör, utan förarbetas i stearinfabrikerna. Den bör därför vara tullfri. Margarinen deremot, hvaraf konstsmör framställs, och som till omkring 60 procent ingår deri, bör, då konstsmör drager tull, ej få införas tullfritt, emedan i sådant fall konstsmörtullen blifver illusorisk. Det förnämsta arbetet vid fabrikationen af konstsmör nedlägges på margarinens framställning, hvaremot kerningen af smöret är en särdeles enkel operation, som ej behöfver skyddas.

Vi föreslå därför, att margarin påläggas samma tull som blifvande tull å konstsmör.

XXXIV.

Oljor, maskin- och vagnsmörja.

Af dessa oljor finnas vissa slag, som icke inom landet kunna tillverkas. Bland dessa intager palmoljan ett framstående rum genom dess rikedom på stearin och då den ej kan hos oss framställas, föreslås att nuvarande tull derå borttages.

Deremot komma antagligen snart palmkärnoljan, kokosnötoljan och arachidoljan med flera att blifva föremål för inhemsk tillverkning i likhet med hvad som redan nu eger rum i Tyskland, England, Frankrike och Ryssland.

Af detta skäl böra nu gällande tullsatsen för dessa oljor bibehållas.

Lika litet förefinnes orsak till ändring af nu gällande tullsats å linolja, rofolja och rapsolja samt å flygtiga vegetabiliska oljor.

Angående mineraloljor samt genom torr destillation framställda oljor föreslås att nuvarande bestämmelser få gälla, utom rörande lysoljor, hvilka vi anse böra blifva tullfria, enär de äro en förnödenhetsvara, som i vårt land ej kan produceras.

Beträffande maskin- och vagnsmörja var importen häraf 1885 564,921 kilogram till ett värde af 355,901 kronor. Dessa industrialster tillverkas i vårt land, men synas ej med nuvarande tullsats kunna konkurrera med utlandets, hvarföre föreslås att tullen å maskin- och vagnsmörja i fast form höjes till 5 öre per kilogram.

På grund häraf föreslås följande lydelse å tulltaxerubriken:

- 1) krotonolja hänföres till apoteksvaror,
- 2) linolja, rofolja och rapsolja 7 öre per kilogram,
- 3) palmolja fri,
- 4) feta, ej flygtiga oljor andra slag
 - a) på fat större eller mindre 20 öre per kilogram,
 - b) på andra kärl, kärlets vikt inberäknad, 5 öre per kilogram.
- 5) kokade oljor behandlas som fernissor.
- 6) flygtiga, vegetabiliska oljor per liter 1,40 kronor,
- 7) mineraloljor samt genom torr destillation framställda oljor äfvensom lysoljor fria,
- 8) maskin- och vagnsmörja (i fast form) 5 öre per kilogram.

XXXV.

Benkol

framställes visserligen i Sverige, men ej i tillräcklig mängd för behovet, hvarför ej obetydligt här af importerades, förnämligast af sockerfabrikanterna för rening af sockersaft. Sålunda importerades år 1884 enligt kommerskollegii berättelse 201,302 kilogram med ett värde af 50,326 kronor och år 1885 363,436 kilogram med ett värde af 90,859 kronor. Sedan benkolen en längre tid användts för sockerrening, blifva de slutligen härför odugliga, de förlora sin renande förmåga och kunna nu ej användas till annat än råmaterial för framställning af superfosfat. Icke desto mindre drager detta råmaterial samma tull, som åsatts för sockerrening dugliga kol, nemligen 2 öre per kilogram. Orimligheten af att benkolsaffallet skall draga samma tull ligger i öppen dag, då superfosfat hittills varit tullfria och nu föreslås att förtullas med endast 0,5 öre pr kilogram. Då emellertid benkolsfabrikation bedrifves i landet och behovet af benkol skulle kunna fyllas här, så bör tullen derå bibehållas, hvaremot benkolsaffallet bör vara tullfritt. Detta affall är lätt att skilja från obegagnade benkol, hvilka alltid äro korniga.

Benkolsaffallet är ej detsamma som bensvärta, fastän båda äro pulverformiga, och kan ej heller användas för samma ändamål som bensvärta på grund af mindre kolhalt och gråaktig färg. En enkel kemisk analys visar dessutom lätt skilnaden mellan benkolsaffall och bensvärta; den senare har i likhet med benkol en halt af 10—12 proc. kol, under det att benkolsaffallet endast håller 7 à 9 proc., hvarförutom man med någon varukänedom alltid af blotta utseendet kan skilja mellan benkolsaffall och benkol samt bensvärta. Svårigheten vid förtullningen bör därför vara ringa.

På grund af det anförda föreslås, att rubriken »bensvart, benkol eller bister» i tulltaxan får följande lydelse:

benkol och bensvärta per kilogram 2 öre.
benkolsaffall (råämnen för superfosfat) fritt.

XXXVI.

Blanksmörja.

Denna artikel, hvaraf år 1884 importerades 78,081 kilogram med ett värde af 58,561 kronor och 1885 90,625 kilogram med ett värde af 67,969

kronor, således till ett ej obetydligt belopp, hörer till de varor, hvilkas tillverkning i Sverige är förenad med stora svårigheter på grund af bestämmelserna i vår tulltaxa. Varan drager nu en tull af 5 öre per kilogram.

Till 1 kilogram blanksmörja erfordras i medeltal följande råämnen:

530 gram sirap	med en tull af 10 öre pr kilo,
420 » bensvärta	» » » » 2 » » »
50 » bomolja	» » » » 2 » » »
50 gram svafvelsyra	nu tullfri.

Råämnena för 1 kilogram blanksvärta draga således en tull af 6,24 öre, under det att det deraf erhållna preparatet endast betalar 5 öre i tull. På hvarje kilogram blanksvärta, som importeras, finnes sålunda en importpremie af 1,24 öre, i fall preparatet införes löst utan askar. Men i förening med askar, vanligen af förtennad jernplåt, blir förhållandet ännu besynnerligare, ty askarne kosta tomma i tull 15 öre pr kilogram, då plåten, hvaraf de tillverkats är olackerad; vanligen importeras dock blanksmörja i lackerade askar, som tomma draga en tull af 35 öre per kilogram. Fyllda med blanksvärta hafva askarne, lackerade eller olackerade, endast 5 öre per kilogram i tull.

I betraktande af denna produkts stora enkelhet, hvarför den borde kunna helt och hållet tillverkas hemma, och af det orimliga i att ingredienserna draga större tull än fabrikkatet sjelft föreslås alltså en tullsats å blanksvärta af 15 öre pr kilogram.

XXXVII.

Färgningsämnen och färger.

Af den stora viktiga grupp handelsvaror, som i kommerskollegii berättelser benämnas »färger och färgningsämnen», infördes till Sverige år 1885 för 2,750,333 kronors värde, då afdrag gjorts för importvärdena af blysocker, benkol och blanksmörja, som strängt taget ej höra till denna grupp och som redan i det föregående behandlats.

Hvad färgningsämnen beträffar, så utgöras de dels af trä- eller växtslag, dels af extrakt af dessa. Importen af färgträ, deri inberäknadt galläpple och garfskidor, utgjorde 1885 231,320 kronors värde; angående importen af så väl färgträextrakt som för färgning användbara rötter, bark, qvistar, blad, blommor, örter m. m. saknas alla uppgifter.

Färgträ finnes icke i vårt land och bör därför vara tullfritt; likaså saknas i allmänhet i Sverige till färgning användbara växter eller växtdelar, hvarför de också böra vara tullfria.

Indigo och cochenille, som 1885 importerades för 557,890 kronors värde och hvarför erlades en tullafgift af 17,035 kronor, kunna ej produceras i vårt land, men äro icke dess mindre belagda med en tull af 20 öre per kilogram. Dessa färger böra af anförda skäl naturligtvis vara tullfria.

Karmin (röd), som beredes af cochenille, torde, på grund af de många olika kvaliteterna af denna färg, bäst förtullas efter värdet och föreslås, att röd karmin får samma tull som kemiskt tekniska preparat, d. v. s. 20 procent af värdet. Nu är karmin tullfri, under det att råvaran för dess framställning, cochenille, har tull.

Öfver importen af den ytterst viktiga gruppen anilin- eller tjärfärger finnas inga uppgifter, enär de nu förtullas som kemiskt-tekniskt preparat med 5 proc. af värdet. Importvärdet torde dock ej understiga 400,000 kronor, hvadan tullafgiften härför i rundt tal kan uppskattas till cirka 20,000 kronor per år. Anilinfärger tillverkas icke i vårt land och någon fabrikation af sådana kan ej heller i framtiden påräknas. De tyska jättefabrikerna för tillverkning af tjärfärger beherska hela världens handel med denna vara, och icke ens de stora och kapitalstarka länderna England och Frankrike kunna härvid konkurrera med Tyskland, och det är därför otänkbart, att vårt land skulle kunna det. Vi föreslå därför att tullen å anilinfärger, som alltmera vinna insteg i färgerierna, borttages. Härigenom och genom upphäfvandet af tullen å indigo och cochenille göra våra färgerier och pappersbruk, hvilka senare också använda anilinfärger, en besparing af omkring 40,000 kronor per år, hvilken vinst mångfaldigt ersätter den möjligen uppkommande förlusten genom tullen å lerjordsgruppens salter (alun m. fl.) samt å jernvitriol.

Bland de egentliga målarefärgerna intages det viktigaste rummet af blyhvitt och zinkhvitt, hvaraf importen under femårsperioden 1880—1884 utgjorde i medeltal per år 1,073,893 kilogram och under 1885 ensamt 1,215,958 kilogram och 1886 1,157,031 kilogram. Den tull af 5 öre per kilogram, som dessa färger dragit, är ett otillräckligt skydd och den första fabriken för dessa färger i vårt land, hvilken nu är under byggnad, behöfver väl all den hjälp den kan få i form af tullskydd, och vi föreslå därför en tull för blyhvitt och zinkhvitt af 7,5 öre per kilogram.

Å jordfärger och ockror föreslås en tull af 5 öre per kilogram, hvilken tull skulle vara tillräcklig för att hos oss uppmuntra till fabrikation af dessa färger, hvilka nu med undantag af rödfärg ej tillverkas i Sverige. Öfver importen af jordfärger finnas inga uppgifter.

Hvad öfriga i det föregående ej specificerade målarefärger beträffar, äro de af så mångfaldig art och olika värde, att någon annan beräkningsgrund för en tullsats derå än efter värdet ej gerna kan ifrågakomma, och

föreslås dertför, att ej specificerade målarefärger, torra, i stycken eller pulver, ej oljerifna, förtullas med 15 procent af värdet. Härifrån bör dock cinnober, som hos oss ej finnes eller med fördel kan produceras, göra ett undantag och bör vara tullfri.

Uppgift öfver importen af ej specificerade målarefärger saknas, dock torde allra största delen »färger och färgningsämnen, andra slag», hvarom kommerskollegii berättelse talar och hvaraf importen 1885 uppgick till ett värde af 1,094,461 kronor, utgöras af sådana färger. Vigten af att denna industri uppmuntras är således tydlig och klar.

Af målarefärger, beredda med olja, med en nuvarande tull af 5 öre per kilogram, var importen 1885 139,008 kronors värde. Då för oljerifna färger gäller detsamma, som sagts om ej specificerade färger, att de hafva ett så vexlande värde, att vigtstull alltid blir mindre lämplig, och då vid oljerifningen ytterligare arbete nedlagts på färgerna, föreslås att målarefärger, beredda med olja, förtullas med 20 procent af värdet.

Ingen industri kan komma att lida af de här föreslagna tullsatserna å målarefärger.

Af bok-, sten- och koppartrycksfärg, som nu förtullas med 7 öre per kilogram, importerades 1885 56,990 kilogram till ett värde af 113,980 kronor och 1886 67,024 kilogram, värda 134,048 kronor.

Då ifrågavarande färger, äfven som smörfärg och ostfärg, till allra största delen beredas af linolja och rofolja, som drager en tull af 7 öre per kilogram, så inses, att nuvarande tull ej utgör något skydd för denna industri; föreslås att tullen höjes till 10 öre per kilogram.

»Färgglådor med färger och tillbehör äfvensom färger i tuber, musslor och glas» importerades 1885 för 22,005 kronor. Dessa artiklar äro i allmänhet en lyx- eller leksaksvara, och föreslås dertför till uppmuntran för denna industri, att tullen höjes till 1,50 krona per kilogram.

På grund af hvad som anförts föreslås att färger och färgningsämnen få följande lydelse i vår tulltaxa:

Färgningsämnen och färger:

Färgträ, alla slag	<i>fritt.</i>
Rötter, bark, qvistar, blad, blonmor, örter, frö, frukter, användbara för färgning, såsom gurkmeja, orleana, orsille, safflor, krapp, virde, galläpple m. fl.	<i>fria.</i>
Färgträextrakt, såsom blåträ-, rödträ-, gulträ-, qver- citron-, sumac-, bresilja m. fl.	<i>fria.</i>
Indigo och cochenille	<i>fria.</i>

Karmin, röd	20 procent af värdet.
Anilin- eller tjärfärger	<i>friu.</i>
Blyhvitt, zinkhvitt, kremserhvitt	per kilogram 7,5 öre.
Kimrök och lampsoth	» » 5 »
Jordfärger eller ockror, såsom umbra, siena, gulockra, guldockra, brunockra, rödfärg, caput mortuum, terra italia m. fl.	» » 5 »
Målaresfärger, andra slag, ej specificerade, torra, i stycken eller pulver	15 procent af värdet.
Målaresfärger, beredda med olja	20 » »
Cinnober	<i>fritt.</i>
Bok-, sten- och koppartrycksfärg, smörfärg, ostfärg ..	per kilogram 10 öre.
Färglådor med färger och annat tillbehör, äfven som färger i tuber, musslor, glas o. s. v.	» » 1,50 kr.

XXXVIII.

Fernissor.

Af fernissor finnas flere slag, men man kan dela dem i två stora grupper, oljefernissor och terpentinfernissor samt spritfernissor. De förra förtullas nu med 25 öre per kilogram och importen var 1885 enligt kommerskollegii berättelse 177,239 kilogram med ett värde af 443,098 kronor, oakadt fernissefabriker finnas i vårt land. Att döma af denna höga siffra, tyckes den nuvarande tullen vara för låg, och då fernissor stå på gränsen till lyxvaror och ingen industri kommer att lida af en höjd tull derå, föreslås en tull å olje- och terpentinfernissor af 40 öre per kilogram.

Uppgift öfver importen af spritfernissor saknas. Tulltaxan säger, att spritfernissa »med en obetydlig tillsats af harts och andra ämnen tullbehandlas under tillämpning af hvad taxan stadgar för artikeln bränvin och sprit», d. v. s. som likör med 1,20 krona per liter. Denna tullsats är visserligen tillräckligt hög som skyddstull, sedan denatureringslagen för sprit tillkommit. Men då tulltaxan derjemte stadgar, att denna tullsats gäller för det fall, att tullsatsen af harts och andra ämnen är »obetydlig», hvaraf tyckes framgå, att den ej gäller då tillsatsen är »betydlig», och intet stadgande finnes, som förklarar betydelsen af ordet »obetydlig», så torde tullen å spritfernissa kunna anses som temligen illusorisk. Vi föreslå derfor att ordet »obetydlig» utgår och att rubriken fernissor i tulltaxan får följande lydelse:

Oljefernissor och terpentinfernissor	per kilogram 40 öre.
Spritfernissor	per liter 1,40 kr.

XXXIX.

Träsprit.

Sedan tillverkningen af träsprit numera genom den antagna denatureningslagen för brännvin och sprit kommer att blifva föremål för inhemsk företagsamhet och här i landet kan åstadkommas till fullt lika godhet och till lika billigt pris som i utlandet, så föreslås härmed för träsprit en tull af 0,50 kronor per kilogram.